

Vlaams
Parlement

vergadering **C192 – OND20**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 31 maart 2011

INHOUD

Interpellatie van de heer Marino Keulen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over censuur en andere praktijken in bepaalde joodse scholen - 134 (2010-2011)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van 'De Tovertuin' in Diest - 1452 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van de concentratieschool 'De Tovertuin' in Diest - 1466 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van de basisschool in Diest - 1485 (2010-2011)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de door de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV) uitgereikte fiscale attesten en de gevolgen hiervan voor het vrij onderwijs - 1478 (2010-2011)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van het onderzoek 'Scheiding in Vlaanderen' met betrekking tot de impact van een scheiding op de schoolloopbaan van een kind - 1493 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onderwijsuitkomsten van kinderen na echtscheiding - 1505 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van echtscheidingen op de schoolresultaten van kinderen - 1527 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de leerproblemen van kinderen van gescheiden ouders - 1541 (2010-2011)	21
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebrek aan onderzoek van onderwijsmethodes - 1529 (2010-2011)	26
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van de evaluatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs - 1583 (2010-2011)	30

-
- Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lacunes in het aanbod van cultuurmanagementopleidingen
- 1557 (2010-2011) 34
- Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanwending van GOK-uren in de kleuterscholen om klassen te splitsen
- 1608 (2010-2011)
- Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebruik van GOK-uren voor de splitsing van overvolle kleuterklassen
- 1693 (2010-2011) 36

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Interpellatie van de heer Marino Keulen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over censuur en andere praktijken in bepaalde joodse scholen****- 134 (2010-2011)****De voorzitter:** De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Minister, ik heb u over dit gevoelige punt in het verleden al ondervraagd door middel van een vraag om uitleg. Nadien heb ik nog verschillende schriftelijke vragen gesteld. Ik vond uw antwoorden nogal nietszeggend, minister. Nochtans, ik heb die vragen gesteld naar aanleiding van verontrustende berichten. Zo stond er een artikel in Gazet van Antwerpen, dat trouwens een vervolg kreeg op de VRT in het programma Koppen.

U kent intussen allemaal de feiten en context. Er zouden in die scholen verontrustende feiten gebeuren. Alles wat ook maar van dicht of van ver te maken zou hebben met seksuele opvoeding of met bloot, wordt daar blijkbaar gecensureerd. Er wordt driftig en duchtig gegomd. Ook zaken zoals de evolutieleer zouden uit de leerboeken verdwijnen, of bladzijden zouden worden uitgescheurd. Om een lang verhaal kort te maken: de leerlingen zouden daardoor een leertraject afleggen dat niet beantwoordt aan de leerplannen en eindtermen. Ik heb bij mijn eerste vraag voorbeelden laten zien in deze commissie. Ik heb toen gezegd: mocht dit gebeuren in een moslim- of katholieke school, het kot zou te klein zijn.

Ik heb u toen met aandrang gevraagd, minister, om te proberen om contact op te nemen met de – toen nog anonieme – leerkrachten. Ik vroeg u om te proberen te weten te komen wat daar aan de hand was. Ik vroeg u om de betrokken school te laten doorlichten door uw inspectiediensten om de waarheid van de roddel te kunnen scheiden, om klaarheid te scheppen. Ik vroeg u om er vooral voor te zorgen dat de kinderen het best mogelijke onderwijs krijgen zoals wij dat hebben vastgelegd in de eindtermen. Ik vroeg u om ervoor te zorgen dat de jongeren gewapend zijn om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te kunnen bieden. Tot dusver heb ik van uw kant weinig gezien, minister.

Deze week ben ik aangesproken door de joodse gemeenschap, dat is maar één klok, maar dat is die mensen hun goed recht. Onder meer Terry Davids, drijvende kracht achter het magazine Joods Actueel, nam contact met mij. Het blad bericht over de joodse gemeenschap in België en vooral in Antwerpen. Iedere geïnteresseerde kan het blad ontvangen. Ik ken Davids als een moedige vrouw. Ze probeert de waarheid en eerlijkheid recht te doen. Ze pleit voor nuance. Ze wou niet ontkennen dat er in het verleden misschien wel oudere en ouderwetse krachten de gom nogal driftig hebben gehanteerd. Ze legde echter vooral de nadruk op de verstoorde werkrelaties tussen leerkrachten aan de ene en directie en inrichtende macht aan de andere kant. Ze zei dat ik wellicht altijd voorbehoud zou blijven maken. Ze nodigde mij uit op de school. Ik moest vooral onaangekondigd gaan en meer nog, ik moest de hele commissie Onderwijs meenemen. We mogen daar de leerboeken gaan nakijken om te zien wat er nu van klopt – ik breng de boodschap over zoals Davids ze overbracht.

De berichtgeving op onze openbare omroep en in Gazet van Antwerpen blijven echter bestaan. Zij gaan ook prat op hun objectiviteit en brengen alleen nieuws als dat gestaafd is door feiten.

Er zijn bijvoorbeeld mensen die zeggen dat ze hun examens niet kunnen voorbereiden. Door de censuurpraktijken zijn ze pas eind december klaar. Het duurt zo lang eer alles weggegomd en uitgescheurd is wat zagezegd niet in handen van jongeren mag komen. Ik heb u ook verteld wat ik vernomen heb vanuit de joodse gemeenschap.

Minister, de waarheid moet nu maar eens boven water komen. U hebt daar een belangrijke sleutel in handen. Wordt er in die school aan censuur gedaan zodat de kinderen uiteindelijk

een programma krijgen dat niet beantwoordt aan de leerplannen en eindtermen? Klopt het dat ze niet de voorbereiding krijgen die wij nodig achten om in de toekomst de uitdagingen het hoofd te kunnen bieden?

De Vlaamse overheid stopt heel veel geld in het onderwijs. Dat is waarschijnlijk het best geïnvesteerde geld. Ook al zit ik in de oppositie, ik kan zeggen dat de ministers van Onderwijs en van Innovatie nooit genoeg geld kunnen krijgen om de toekomst voor te bereiden. U hebt als het ware het departement van de toekomst in handen met Onderwijs én Jeugd. Dat onderwijs moet op een correcte manier gebeuren.

Daarom vraag ik met klem om een doorlichting te laten doen. Kloppen de feiten die in de media werden gebracht? Of is de waarheid meer genuanceerd? Kan nu eindelijk de waarheid komen bovendrijven? Dat is in eerste instantie het verzoek aan u, minister, om iets te doen en nu via een objectieve doorlichting te proberen om klaarheid in deze zaak te brengen, vooral in het belang van de jonge mensen die daar les volgen en in het belang van het respect voor de wetgeving die we voor deze en andere scholen moeten handhaven.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, voor de tweede maal stelt collega Keulen in deze commissie vragen over censuur in een bepaalde joodse school in het Antwerpse. Een eerste keer was dat naar aanleiding van een artikel in de *Gazet van Antwerpen* in november vorig jaar, en vandaag naar aanleiding van een reportage in 'Koppen' op 17 maart.

Laat me eerst duidelijk stellen dat het ook voor mij van zeer groot belang is dat mensen met welke culturele en religieuze achtergrond dan ook, zich houden aan een pakket waarden en normen die algemeen gelden in Vlaanderen en Europa en zorgen voor een gezonde samenhang in onze samenleving. Dat is essentieel. Dat geldt dus ook voor de joodse gemeenschap in Antwerpen.

De heer Keulen herinnert zich misschien nog dat ik vorige legislatuur een vraag stelde over het verzet uit orthodox-joodse hoek tegen de inburgeringscursussen. Hij had toen nog de hoedanigheid van minister van Inburgering. Men moet mij dus niet meteen betichten van eenzijdigheid.

Dit gezegd zijnde, vind ik enige nuance in het debat over de school in kwestie – we mogen ze wel bij naam noemen: Jesode Hatora-Beth Jacob – op zijn plaats. De nuance is ondertussen al deels aangebracht door de vraagsteller zelf. Ten eerste werden de praktijken in de school ten tonele gevoerd door een kleine groep mensen die ooit verbonden waren aan de school. Ze getuigden eerst anoniem in de krant en daarna in 'Koppen', waarbij één ex-lerares uit de anonimiteit trad. Het gaat in beide gevallen over dezelfde mensen. Hun getuigenissen zijn bepalend voor de sfeer die nu rond het onderwijs in die school, en veralgemenend in de joodse scholen in Antwerpen, wordt gecreëerd.

Bij mij rijst de vraag of ze volledig waarheidsgetrouw zijn. Men moet altijd opletten met getuigenissen van ex-werknemers. Zo werden er ten aanzien van de inspectie zeer zware beschuldigingen geuit die nergens hard worden gemaakt en die met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geklasseerd moeten worden als indianenverhalen. We hebben het daar vorige keer al over gehad. Maar de toon is ondertussen wel gezet: in de bewuste school gebeuren dingen die het daglicht niet mogen zien, en 'Brussel' knijpt een oogje dicht. Of dat geloofwaardig is, durf ik echt te betwijfelen, zeker omdat de betrokkenen, volgens de minister in zijn antwoord vorige keer, nooit een klacht hebben ingediend bij de inspectie.

Dat sommige gebruikte handboeken aangepast worden, is ontegensprekelijk waar en wordt door de school ook toegegeven, maar, zo verklaart de voorzitter van de inrichtende macht: "Aan de essentie van de leerstof wordt niet geraakt." Of dat zo is, moet een doorlichting dan maar eens naar boven brengen. Hij geeft ook toe dat de streng religieuze overtuiging van ouders en kinderen en van onderwijzend personeel, alsook een zekere preutsheid, aanleiding

geven tot de meeste van die aanpassingen, maar hij vindt dat het goed recht van de school. Hier raken we inderdaad aan de gevoelige kwestie van de autonomie van de school, wat door de voorzitter vorige keer ook al in het debat werd gebracht. Nu mag ikzelf dergelijke aanpassingen zwaar overdreven vinden, ik vind dat vele daarvan niet echt essentieel zijn voor een correcte opname van de leerstof.

Dat vindt, alvast wat betreft de lagere school van de campus, ook de onderwijsinspectie, die bij een doorlichting in maart 2008 een gunstig advies uitbracht. Er waren toen zeker pijnpunten voortkomend uit het spanningsveld tussen de streng religieuze overtuiging van de school en de niet-joodse wereld en cultuur: pijnpunten die zich voornamelijk inderdaad op het vlak van wereldoriëntatie, van ICT en het informatie zoeken via internet, en van muzische vorming situeerden, maar die voor de inspectie toch geen onoverkomelijk struikelblok vormden. Voor wereldoriëntatie zou de basisschool ten andere de toestemming hebben van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG) en van de inspectie om de eigen varianten te doceren.

Collega's, het gaat hier om een gesubsidieerde vrije school, die zich ingebed heeft in de regels die voor het gesubsidieerd onderwijs gelden. Het is een school die volgens de inrichtende macht "ernaar streeft om via het onderwijs de joodse gemeenschap een venster op de wereld te bieden en zo de integratie te bevorderen in de maatschappij waarin ze leeft". Dat lijkt me een duidelijk, noodzakelijk en nobel engagement. Daarom is het volgens mij toe te juichen dat de school al van bij zijn ontstaan niet-joodse leerkrachten aanwerft en inzet. Dat zoiets problemen met zich meebrengt in de communicatie tussen het joodse en het niet-joodse onderwijzend personeel, kan ik aannemen. Maar wat is het alternatief? Dat is dat de school zich uit het gesubsidieerde net zou terugtrekken, een privéschool zou worden en misschien enkel nog streng joodse leerkrachten zou inzetten. Daar hebben we helemaal geen controle meer op.

Als er inderdaad in de Jesode Hatora-school praktijken worden toegepast die onoorbaar zijn – tot nader order durf ik daaraan te twijfelen – dan moet de minister van Onderwijs dat laten onderzoeken, maar zonder daarbij de dialoog met de school en een eerder klein deel van de joodse gemeenschap uit het oog te verliezen, daar druk ik op. Door de reportage in de krant en op tv is nu al een soort proces gemaakt van die school en kregen we tot nu toe een vrij eenzijdig en naar mijn aanvoelen overtrokken beeld. Dat beeld zou best worden bijgesteld door een doorlichting en door ook de andere klok te laten luiden. Voorzitter, ik stond erop deze nuances hier vandaag naar voren te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, over dit thema heb ik op 27 oktober een actuele vraag gesteld. Ik wil voortborduren op wat toen is gezegd.

Minister, u hebt toen gezegd dat de inspectie nog geen problemen had gesignaleerd. U ging er dus van uit dat alles in orde was. Vandaag is de vraag of er intussen al problemen gesignaleerd zijn door inspecties. Is er een vervolg gekomen op dat verhaal? Als dat zo is, zal de betreffende school zich aanpassen aan de eindtermen als gevolg van slechte doorlichtingsverslagen, of worden de erkenning en subsidiëring ingetrokken?

Minister, u hebt toen gezegd dat er enkele maanden geleden een erkenning van een joodse school in Antwerpen is ingetrokken. Blijkbaar gaat het onderwijs dan verder in een soort huisonderwijs waar we geen controle meer op hebben. Hoe gaan we om met dat collectief huisonderwijs en privéscholen in onze samenleving? Overweegt u om de leerplichtwet te verfijnen zodat we daar zicht op krijgen? Als bepaalde scholen zich terugtrekken in een sfeer van privéonderwijs, dan verliezen we elk zicht op de zaak, en dat is niet wenselijk.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, de situatie is ernstig genoeg. Tegen elke vorm van extremisme moeten we opkomen. Het maakt niet uit van welke gemeenschap of welke religie die komt. Als er bepaalde signalen worden gegeven, moet er een degelijke doorlichting komen, die ten voordele is van de scholen zelf. Als er mensen of leerkrachten zijn die werden ontslagen en die zeggen dat dit niet klopt, dan kan dat een objectief criterium zijn. Een doorlichting is in het voordeel van de school zelf.

Als er signalen zijn voor andere scholen, moeten we die ook versturen. Doorlichtingen om na te gaan of de eindtermen wel worden gehaald, gebeuren ook in andere scholen, dus waarom niet ook in die school? Daarmee kunnen we ook het vooroordeel om een school te vlug in een bepaalde extremistische hoek te duwen, uit de wereld helpen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, er is mij ter ore gekomen dat er in sommige bibliotheken boekjes worden teruggebracht in de jeugdafdeling waaruit bladzijden gescheurd zijn of waarin tekeningen zwart gemaakt zijn. Het gaat om boekjes over seksuele voorlichting. De persoon die me dit signaleerde, en die uiteraard anoniem wil blijven en het enkel over de problematiek wilde hebben, vroeg me om daar vanuit politieke hoek aandacht voor te hebben, omdat die praktijk en de discussies met ouders hierover toeneemt.

Minister, ik wil uw aandacht en die van de Vlaamse Regering vragen voor een maatschappelijke evolutie die zich aan het voltrekken is op bepaalde plaatsen, namelijk dat men het moeilijk heeft met openheid over seksualiteit en de evolutieer. Blijkbaar zijn er mensen in onze samenleving die daar steeds actiever tegen militeren. Ik vraag absoluut geen heksenjacht, maar wel correcte aandacht voor een probleem dat zich aandient, zodat er duidelijkheid over komt.

Minister, ik zou willen dat deze problematiek beter in kaart wordt gebracht in scholen, bibliotheken en het culturele veld, en dat u dit ook aankaart met minister Schauvliege.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: De vrijheid van onderwijs is een heel belangrijk goed in ons land. Anderzijds heeft ons onderwijsbeleid heel duidelijke eindtermen, die het kader bepalen waarbinnen die vrijheid kan worden beleefd. Er is uitzonderlijk ook een afwijking mogelijk van de eindtermen, die in het parlement aan bod kan komen. De heer Keulen heeft dit probleem enkele maanden geleden al aangekaart met enkele choquerende getuigenissen. Minister, u antwoordde dat u de namen van die getuigenissen zou opzoeken en er contact mee zou opnemen. De inspectie is er natuurlijk om, waar nodig, zaken te onderzoeken en aan de kaak te stellen. Ik ben dan ook heel nieuwsgierig, minister. Is er nu een probleem of niet, en wat zal eraan gebeuren?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, ik lees en hoor uiteraard ook wat in de media over de joodse scholen verschijnt, maar er blijft mij toch iets verbazen: noch de inspectie, noch mijn kabinet heeft van die leerkrachten al iets gehoord, ondanks herhaalde oproepen, ook in deze commissie. Ik meen mij zelfs te herinneren, mijnheer Keulen, dat u had toegezegd dat u die mensen met mij in contact zou brengen. Dat is niet gebeurd. Ik kan dat alleen maar vaststellen.

Het gaat om de precedentwaarde. Wij hebben een kalender van inspecties. Daar gaat inderdaad enige tijd over. De inspectie, die overigens een vrij onafhankelijke dienst van het ministerie is, kan die kalender wijzigen, en de lijn die we daarbij aanhouden, is heel simpel: als er objectieve redenen zijn om dat te doen. Anonieme klachten zijn geen objectieve redenen. Als we daarmee beginnen, moeten we de inspectiekalender aanpassen en zal er van inspecteren niet veel meer in huis komen, toch niet op een geordende manier.

Ik ben bereid om mijn verantwoordelijkheid op te nemen, maar dan wil ik wel dat die leerkrachten of anderen die menen dat bepaalde zaken in die joodse scholen niet juist zijn, hetzij aan mij persoonlijk, hetzij aan medewerkers van mij, hetzij aan de inspectie zeggen wat er volgens hen verkeerd loopt. Als dat redelijk lijkt, zullen we dat onderzoeken en zal de kalender aangepast worden.

Ik kan echter alleen vaststellen dat dat niet gebeurd is. Er was nochtans gezegd dat men die mensen met mij in contact zou brengen. De heer Kris Van Dijck heeft dat wel gedaan. Ik heb samen met Kris Van Dijck met die betrokken persoon in vertrouwen gesproken. Dat was iemand van de inspectie. We hebben die persoon gehoord. Alleen stel ik vast dat die leerkrachten zich niet kenbaar maken, zelfs niet op een vertrouwelijke, informele manier. Zolang dat niet gebeurt, lijkt het mij niet evident om op te treden. Als we dat zouden doen, volstaat dat als precedent om morgen om het even wat te gaan doen. Het is belangrijk dat we ons houden aan de lijnen die we hebben getrokken, mijnheer Keulen. Coherentie is belangrijk.

Ik vind ook dat die joodse scholen onze regelgeving moeten toepassen. We zullen optreden als dat moet. Daarom wil ik die mensen opnieuw oproepen om die informatie door te geven. U mag voor mijn part bij dat gesprek aanwezig zijn, mijnheer Keulen. Ik heb daar geen probleem mee. Zodra we die informatie hebben, zullen we die afwegen.

Ik heb aan de inspectie opnieuw gevraagd om, als zij gegevens hebben waaruit blijkt dat een verhoogd toezicht nodig is, dat verhoogd toezicht ook te organiseren.

Als die joodse scholen gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid en in naam van de Vlaamse overheid diploma's afleveren, moeten zij aan een aantal voorwaarden voldoen, onder andere de eindtermen. Als zij geen gebruik meer wensen te maken van die subsidiëring, is er een heel algemene reglementering die zegt welke belangrijke bepalingen men moet naleven voor het verstrekken van onderwijs. Dan wordt het een privéschool en wordt de controle per definitie veel beperkter.

Ik heb hier al aangegeven dat we dat allemaal goed opvolgen en dat het niet uitgesloten is dat we in de tweede helft van deze legislatuur met een ontwerp van decreet zullen komen om de controle op het huisonderwijs, collectief huisonderwijs en thuisonderwijs aan te scherpen en er meer voorwaarden aan op te leggen, uiteraard rekening houdend met de vrijheid van onderwijs.

Mevrouw Brusseel, ik heb geen weet van klachten van die bibliotheek. Ook dat is niet tot bij ons gekomen. Ik zou dan ook aan uw informant willen vragen om die gegevens over te maken aan de bevoegde diensten. Dan zal er actie volgen.

Samengevat: ik ben bereid om de inspectie te vragen om naar die scholen te gaan, alleen hebben we een objectief element nodig dat rechtstreeks aan ons is overgemaakt. Dat is tot op heden niet gebeurd. Zodra dat is overgemaakt, zullen er stappen worden gezet.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Minister, dit is natuurlijk de discussie over de kip of het ei. Ik heb inderdaad aan die mensen de boodschap overgemaakt om contact op te nemen met het kabinet. Zij hebben dat niet gedaan. Maar intussen zijn die getuigenissen ook niet meer anoniem. Procedureel zijn ze inderdaad niet als klacht ingediend, maar ondertussen woedt er een hele polemiek, waarbij mensen met naam en toenaam getuigenissen afleggen, in dit geval zelfs voor de openbare omroep. Formeel bestaat die klacht dan misschien niet, maar feitelijk is er wel iets aan de hand.

In het belang van de school, van de kinderen die er les volgen en van de joodse gemeenschap, moet u uw inspectiediensten daar naartoe sturen. De beste waarborg om de hele polemiek stil te krijgen, is transparantie. En transparantie kan geboden worden door een doorlichting. Zowel in de joodse gemeenschap als in de school zelf zegt men dat men niets te vrezen heeft.

Wat houdt ons dan tegen om die doorlichting te laten uitvoeren? *Sensu stricto* hebt u formeel geen klacht gekregen, maar intussen is er in de samenleving, in de media en in deze commissie een hele polemiek ontstaan.

Zelf heb ik als minister van Inburgering op de best mogelijke manier samengewerkt met de joodse gemeenschap. De heer Wim Van Dijck weet dat ik toen niet gewicht ben voor de eis van die orthodoxe kringen. We hebben gewoon consequent onze lijn aangehouden. Daarin zitten we op dezelfde lijn, minister. Daar moet u inderdaad consistent zijn in uw manier van handelen in de praktijk.

In het belang van de transparantie en de kwaliteit van het onderwijs en ook om de polemiek onder controle te krijgen, moet u, als minister verantwoordelijk voor het onderwijs en daaruit voortvloeiend verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs, gelasten om die doorlichting te laten plaatsvinden. Net omdat die joodse gemeenschap zelf – ik heb verwezen naar mevrouw Terry Davids, die ik zelf heel goed ken – zegt dat ze niets te camoufleren heeft. Wat belet ons dan om die doorlichting te laten plaatshebben en deze polemiek voor eens en voor altijd te beslechten? Ik zal zelf ook aan de mensen die deze klachten hebben geformuleerd, vragen om formeel klacht in te dienen. We kunnen vandaag niet meer zeggen dat het niet bestaat en dat we dus ook niets moeten doen. Feitelijk is er ondertussen veel meer aan de hand.

Minister Pascal Smet: Wat mij intrigeert, mijnheer Keulen, is waarom die mensen het eerst anoniem doen, dan naar de televisie stappen, maar weigeren om bij de bevoegde diensten een klacht in te dienen, zelfs informeel, in de vorm van een vertrouwelijk gesprek, waarbij de anonimiteit wordt gewaarborgd. Waarom willen ze dat niet doen? Dat vraag ik me echt af.

De heer Marino Keulen: Maar, minister, ook voor mij is dat een vraag. Op dat vlak zijn we dus geen tegenstrevers. Vandaag zit u wel met een aantal feiten waarover heel wat verontwaardiging bestaat. Tegelijk is er een gemeenschap die onder vuur ligt. De enige manier om die polemiek onder controle te krijgen is het gelasten van transparantie en die doorlichting vanuit uw ambt als minister van Onderwijs.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Minister, ik ben tevreden met uw antwoord, zowel wat uw principiële stellingname betreft als uw herhaalde vraag naar objectieve elementen die moeten worden aangereikt om die inspectiekalender te veranderen of te versnellen.

Wat mij hier intrigeert en zelfs wat ergert, is dat die oproep al in november gelanceerd werd en dat er al die tijd geen reactie op kwam. Dit ondanks het feit dat er, wanneer er formeel klacht wordt ingediend, inderdaad eventueel een snellere inspectie en een objectieve doorlichting zou kunnen plaatsvinden. Maar er kwam geen reactie en men stapte naar de televisie. Dat ergert en stoort mij. Men zou al bijna geloven dat het dossier niet stevig genoeg is of dat men op een of andere manier niet gebaat is bij een objectieve doorlichting.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik ben eigenlijk ook wel tevreden met uw antwoord. U hebt gelijk als u stelt dat u geen uitzonderingen kunt maken en dat u zich aan de procedure moet houden.

Ik sluit mij ook heel graag aan bij uw antwoord dat er werk van moet worden gemaakt om dat thuisonderwijs en de privéscholen te kunnen doorlichten en te kunnen bekijken of wat er daar gebeurt in overeenstemming is met de afspraken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik wou nog even terugkomen op wat u zei inzake de mensen die bijvoorbeeld in een bibliotheek inbreuken of problemen vaststellen. Zij zouden

inderdaad hun verantwoordelijkheid moeten opnemen en hun hiërarchie hierover inlichten, daarover ben ik het met u eens.

Ik herinner u aan onze discussie over de radicalisering in de jeugdsector, de radicalisering van jongeren op religieus vlak. We hebben daarover een discussie gehad en ik heb u dan ook gesproken over een van mijn ‘informanten’, die op uw kabinet is geweest en zijn verhaal heeft gedaan. Die is toen voor de tweede keer in zijn leven op een muur van onbegrip en vooroordelen gestoten. Eigenlijk werd zijn verhaal daar niet helemaal ernstig genomen. Sommige verhalen klinken misschien te pijnlijk en onrealistisch in de oren van mensen die niet geconfronteerd worden met bepaalde problematieken. U kunt het zich misschien niet altijd zo gek voorstellen als het in de realiteit gebeurt. Ik zou u graag nog mensen sturen als die een verhaal hebben dat een oplossing behoeft en dat u zou moeten horen. Maar gaan die mensen dan weer op die muur van onbegrip stoten? Zal hen dan weer gezegd worden, zoals tegen mijn informant uit de jeugdsector, dat u niet gelooft wat zij vertellen en dat ze wat overdrijven? Tja. Ik wil wel, hoor, en ik zal mij blijven inzetten om dergelijke problemen verder aan te kaarten, maar dan wil ik ook dat alle voordelen aan de kant worden gezet, zowel aan mijn kant als aan de kant van de politiek verantwoordelijke.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De medewerkster die uw informant heeft ontvangen is een van de meest – misschien zelfs iets té – open en tolerante persoonlijkheden die er zijn. Ik zal nakijken wat er gebeurd is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van 'De Tovertuin' in Diest - 1452 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van de concentratieschool 'De Tovertuin' in Diest - 1466 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sluiting van de basisschool in Diest - 1485 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, een tijdje geleden is in de krant verschenen dat de Tovertuin in Diest eind dit schooljaar de deuren sluit. De directie heeft deze beslissing genomen omdat ze het onderwijsniveau niet meer kan garanderen wegens een te hoge concentratie van kansarme en allochtone leerlingen.

De Tovertuin heeft zich de laatste jaren met veel enthousiasme geprofileerd als een veelkleurige school met een uitgesproken multicultureel karakter. Dit wordt nu plots als negatief beschouwd door de directie van de school. Volgens de directie dreigt de school een ‘gettoschool’ te worden. Om die reden veranderen de weinig autochtone kinderen en de sterke allochtonen van school, waardoor enkel kansarme allochtonen overblijven. Daarnaast was er de voorbije jaren een grote instroom van Roma. Die kinderen spreken vaak helemaal geen Nederlands, waardoor de school op zoek moest naar speciale lesmethodes.

Een te hoge concentratie van kansarme, allochtone kinderen is volgens de directie niet optimaal bevorderlijk om de kansen en de leerwinst van de kinderen zo groot mogelijk te maken. Ze is van mening dat kansarme en allochtone leerlingen meer kans hebben in een school met een gezonde sociale mix. De enige oplossing die ze ziet, is een sluiting van de deuren. De leerlingen zullen verspreid worden over de vijf andere scholen in Diest.

Minister, kan een school zomaar beslissen om te sluiten? Wie heeft hier de verantwoordelijkheid voor? Zal dit een precedent scheppen? Bestaat het gevaar nu niet van een sneeuwbaaleffect naar de andere concentratiescholen? Vindt u dat de sluiting van bepaalde concentratiescholen de enige oplossing is om een gezonde mix tussen ‘witte’ en ‘zwarte’ kinderen te verkrijgen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, minister, ik ga de feitelijke gegevens niet herhalen omdat ze door de vorige vraagsteller zijn geschetst.

Eind dit schooljaar sluit de basisschool De Tovertuin in Diest zijn deuren omdat de directie niet langer een optimale leeromgeving kan garanderen en omdat het evenwicht tussen allochtone en autochtone kinderen en tussen sociale klassen, volledig zoek is door een massale instroom van leerlingen, voornamelijk Romazigeuners. Na de sluiting van de school overweegt men om de ex-leerlingen van De Tovertuin te spreiden over scholen in de deelgemeenten, desnoods met gesubsidieerd busvervoer.

Die sluiting is een spijtig incident, misschien een drama, dat hopelijk geen precedent wordt. Het ergert mij toch enigszins dat in de artikels die ik gelezen heb, men er een positieve wending aan tracht te geven door te zeggen dat men nu die kinderen kan spreiden over scholen in deelgemeenten waar nog witte scholen zijn die we nu kunnen ‘bevruchten’ met allochtone kindjes van De Tovertuin. Ik vind dat een merkwaardige kijk op de zaak.

De vrije schoolkeuze die door het GOK-decreet al zwaar onder druk komt te staan, moet nu eigenlijk wijken. De school gaat dicht en kinderen kunnen dus niet meer naar de school in hun buurt en zullen desnoods met gesubsidieerd busvervoer naar scholen in de rand worden gebracht.

In de toelichting van de vraag van mevrouw Vanderpoorten merk ik dat het debat over het eventueel opheffen van de vrije schoolkeuze ten voordele van verplichte vormen van spreiding, weer opgeld doet. Het is een ideologische keuze die men maakt. Ik denk dat er een aantal mensen blij zijn dat de school dichtgaat en dat ze nu kunnen spreiden. Ik trek het misschien wat op flessen, maar ik meen toch zo’n ondertoon bespeurd te hebben.

Minister, werd u door de school op de hoogte gebracht van de problemen en haar vaste voornemen de deuren te sluiten? Was daarover vooraf overleg met de school in kwestie? U noemde in de pers de keuze voor sluiting verdedigbaar. Ik zou ze misschien begrijpbaar noemen, want zo’n sluiting toont toch ook het failliet van het gevoerde onderwijsbeleid aan. Is zo’n sluiting niet steeds een zwakgebod? Welke maatregelen neemt u om gelijkaardige situaties in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, beide collega’s hebben al een voldoende inleiding gegeven over het dossier waar het hier over gaat.

Ik heb er zelf een aantal vragen bij, vooral ook omdat u in de pers positief hebt gereageerd op de beslissing die de school genomen heeft. Ik was verwonderd omdat wij in dezelfde periode in het parlement de discussie hebben gevoerd over ‘witte’ en ‘zwarte’ scholen. Ik herinner me nog zeer goed dat u absoluut geen voorstander was om met een busje kinderen rond te rijden. Naar aanleiding van de sluiting van de school zal er wel met een busje worden rondgereden om de kinderen te spreiden over verschillende andere scholen in Diest. Minister, ik heb er wat vragen bij omdat het volgens mijn mening niet strookt met de visie die u er in het algemeen

op nahoudt en die wij ook hebben ondersteund. In welke mate is de vrije schoolkeuze nog gegarandeerd, nu er beslist is om een spreiding te doen over de verschillende netten?

Wij doen al verschillende jaren inspanningen om de gelijke kansen in het onderwijs te garanderen. Er zijn allerlei bewegingen en effecten. Het lijkt me goed eens een moment in te lassen om het gelijkekansenbeleid ten gronde te evalueren. We moeten nagaan of het gevoerde beleid de gelijke kansen kan garanderen. Misschien is er behoefte aan een bijsturing. Ondanks het gelijkekansenbeleid en alle geleverde inspanningen, zijn we in een bepaalde situatie terechtgekomen. Als belangrijkste reden om tot een sluiting over te gaan, stelt de school dat kwaliteitsvol onderwijs in deze constellatie niet meer haalbaar was. We moeten nagaan hoe we dit in de toekomst verder willen aanpakken en welke wijzigingen van het beleid nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vragen van de vorige sprekers. De kranten hebben uitvoerig bericht over de sluiting van De Tovertuin. Het betreft een vrij complex probleem. We zijn er nog altijd van overtuigd dat, zeker voor het basisonderwijs, buurtscholen belangrijk zijn. Een buurtschool is een afspiegeling van de samenstelling van een buurt. Blijkbaar heeft het in dit geval niet gewerkt en is de beslissing genomen die school te sluiten.

De anderstalige kinderen worden nu over de verschillende netten heen verspreid. Ik heb daar een bedenking bij. Worden de kinderen over alle netten heen verspreid of moeten ze aan kenmerken beantwoorden om links of rechts in een of andere oplossing te passen?

Een andere zaak is de vraag hoe kwaliteit wordt gemeten of bepaald. Indien het weer op de kennis van de taal neerkomt, moeten we nog eens durven na te denken over een organisatie over de netten heen. Zodra de kinderen een voldoende hoog niveau hebben bereikt, moet in een terugvloeiing naar de school van herkomst worden voorzien.

Op zich gaat het om een dramatische beslissing. De vraag is hoe we hiermee omgaan en hoe we dit willen invullen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, mevrouw Vanderpoorten kan deze namiddag niet aanwezig zijn. Ik ga er echter van uit dat de minister zijn antwoorden op haar vragen heeft voorbereid. Ik zou graag op een van die vragen inzoomen.

Professor Nicaise heeft de stelling geponeerd dat de vrije keuze in vraag moet worden gesteld. Kan de minister die stelling bijtreden? We willen onszelf niet aan die stelling verbinden. Het lijkt me echter boeiend te horen wat de minister hiervan vindt.

Mevrouw Vanderpoorten heeft me er ook op gewezen dat de minister in het interview in De Standaard heeft verklaard dat hij er geen voorstander van is meer van hetzelfde te blijven doen. Hij wil een nieuw model. Ik zou graag vernemen wat hij hiermee concreet bedoelt.

De voorzitter: Dit punt is ook ter sprake gekomen tijdens de discussie die we achter gesloten deuren hebben gevoerd.

Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, eerst en vooral wil ik preciseren dat De Tovertuin een vestigingsplaats van basisschool De Pit is. Het gaat hier dus niet om de sluiting van een school, maar om de sluiting van een vestigingsplaats. Dit is in de media niet altijd op die manier aan bod gekomen. Ik vind het belangrijk die nuance aan te brengen. De sluiting van een school is nog altijd een ingrijpender beslissing dan de sluiting van een vestigingsplaats.

De beslissing is door het schoolbestuur genomen. Aangezien het een school van het gemeenschapsonderwijs betreft, gaat het in dit geval om een beslissing van de raad van bestuur van de scholengroep.

Ik kan niet voorspellen of de sluiting van de vestigingsplaats een effect op andere scholen zal hebben. Ik ga ervan uit dat elke school die een dergelijke beslissing neemt in de eerste plaats vanuit de eigen situatie vertrekt. Die beslissing wordt ook nooit lichtzinnig genomen.

Ik stel overigens vast dat in de media verschillende verhalen over de reden tot sluiting van de vestigingsplaats hebben gecirculeerd. Aanvankelijk hebben de media als verklaring de te hoge concentratiegraad opgegeven. In latere berichtgeving is dit ontkend en wordt de oorzaak bij het te gering aantal leerlingen gelegd. Uit de cijfers van mijn administratie blijkt nochtans dat de vestigingsplaats De Tovertuin voor het kleuteronderwijs en voor het lager onderwijs ruimschoots boven de normen zat.

Wat de spreiding van leerlingen betreft, blijven scholen met een gezonde sociale mix het streefdoel van het onderwijsbeleid. In een maatschappij waarin mensen van verschillende herkomst samenleven, moet een school bij voorkeur een weerspiegeling van die samenleving vormen. Ook vanuit pedagogisch standpunt ben ik voorstander van scholen met een gezonde sociale mix. We hebben dit punt overigens tijdens een recent actualiteitsdebat uitvoerig besproken. In het voorstel van decreet dat de meerderheid in het Vlaams Parlement heeft ingediend, is voor scholen de verplichting opgenomen te streven naar een evenwichtige verdeling van leerlingen die al dan niet aan de indicatoren inzake kansarmoede beantwoorden.

We kunnen niet om de vaststelling heen dat er concentratiescholen zijn. Dit geldt zeker voor het basisonderwijs. Kinderen gaan vaak naar een basisschool in de buurt. Dit is de realiteit in wijken met een geconcentreerde huisvesting en bevolking.

We moeten niet meer van hetzelfde doen. We moeten nagaan hoe we die scholen met behulp van een andere aanpak bijkomend kunnen ondersteunen. Die aanpak kan eruit bestaan leerkrachten bijkomende faciliteiten aan te bieden. Er kan een andere pedagogische benadering komen. Het onderwijs kan meer vanuit de leefwereld van de kinderen worden verstrekt. Op die manier kunnen we het basisonderwijs zo hanteren dat de kinderen het secundair onderwijs goed gewapend kunnen aanvatten. Eerstdaags zullen we die gesprekken met de onderwijsverstrekkers en alle andere betrokken actoren opstarten.

Ik wil toch nog even de nuance aanbrengen dat concentratiescholen erin kunnen slagen om goed tot zeer goed onderwijs te geven. Het verhaal is ook hier niet eenduidig. Er zijn in beide richtingen vaststellingen te doen. De school heeft op voorhand geen contact opgenomen met de onderwijsadministratie over haar voornemen om een vestigingsplaats te sluiten. Ze hoefde dat ook niet te doen volgens de regelgeving, want dat is een beslissing die tot de bevoegdheid van het schoolbestuur behoort. Wel is er in dezen intensief overleg geweest met het Lokaal Overlegplatform (LOP) in Diest.

Mevrouw Helsen heeft ernaar verwezen dat ik begrip heb getoond. Ik heb dat gedaan omdat op basis van de informatie die we op dat moment hadden, bleek dat het juist een van de bedoelingen van de school was om te komen tot een gezonde sociale mix over alle scholen in Diest, en daar waren ook in het LOP afspraken over gemaakt. Dat is de reden waarom we dit niet meteen hebben afgekeurd, het paste immers in ons streefdoel om te komen tot een gezonde sociale mix. Bovendien ging het om scholen die in de omgeving lagen, het is niet zo dat men kilometers ver zou moeten rijden.

Natuurlijk ben ik het ermee eens dat het uiteraard niet wenselijk is dat scholen de deuren zouden sluiten vanuit het gevoel dat ze het niet meer aankunnen, want dan is er iets misgelopen. Daarom proberen we scholen te ondersteunen en we zullen dat in de toekomst nog meer doen.

De grondwettelijk verankerde vrije keuze betekent dat ouders binnen het beschikbare onderwijsaanbod een school naar keuze voor hun kind kunnen kiezen. Dit onderwijsaanbod kan uiteraard variëren in de loop van de tijd. Dit betekent dat ouders hun keuze soms moeten bijstellen. Artikel 25 van het Basisonderwijsdecreet stelt dat ouders binnen een straal van 4 kilometer een school van hun keuze moeten vinden. Is dit niet het geval, dan wordt er ofwel vervoer geregeld, ofwel een school in de subsidieregeling opgenomen, dit laatste is evenwel enkel verplicht als ouders van 16 leerlingen in dat geval zijn.

Het is op dit moment niet duidelijk wat de concrete gevolgen van de sluiting van de vestigingsplaats De Tovertuin zullen betekenen, maar er is wel een school van het GO! die redelijk dicht in de buurt ligt. Dat zegt natuurlijk nog niets over de afstand van de woonplaats van de ouders ten opzichte van een school van het officieel onderwijs.

Het recht van ouders om een school voor hun kind te kiezen die het best bij de eigen voorkeur aansluit, is een grondwettelijk recht. Voor zover ik weet, is er op dit ogenblik een overgrote meerderheid van de mensen, ook in het parlement, die vindt dat ouders die keuze moeten hebben. Los van het feit wat we al of niet willen, moet ik als onderwijsminister ook rekening houden met de realiteit, en die is dat de grondwettelijke keuzevrijheid in de samenleving als gewenst wordt beschouwd en niet in vraag wordt gesteld. Wel proberen we via de regelgeving op het inschrijvingsrecht een sociale mix tot stand te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, ik kan meegaan in uw gedachtegang over de gezonde sociale mix. Ik ben het ermee eens dat we daarnaar moeten streven in heel Vlaanderen. Vooral in grote steden, maar ook in kleine gemeenten moeten we de sociale mix kunnen verwezenlijken, want dat komt pedagogisch ten goede van alle kinderen in zo'n school.

Wat me een beetje stoort, is dat het beeld wordt gecreëerd door de directie dat in een concentratieschool van kansarme allochtonen, geen kwaliteit verzekerd kan worden. Dat stoort me, want dit beeld komt in de media en kan een sneeuwbal effect hebben. We moeten daar tegen ingaan.

Het nastreven van een sociale mix over heel Vlaanderen moet eens worden bekeken en misschien moet dat achter gesloten deuren gebeuren, zoals een aantal collega's reeds hebben aangehaald. We moeten bekijken hoe we de sociale mix overal in Vlaanderen kunnen verwezenlijken. We moeten misschien denken aan de vorm van spreiding, maar dan met alle onderwijsverstrekkers samen.

In bepaalde wijken en buurten zullen we met kansarme kinderen zitten. De vraag is of we heel veel willen investeren, misschien met bijkomende middelen, om het niveau te halen waardoor de kinderen evenveel kansen krijgen als kinderen die niet naar concentratiescholen gaan. De discussie moet tot in de details worden gevoerd, zonder taboes, over de netten heen en zonder vooroordelen.

We moeten dus de sociale mix nastreven, maar we mogen geen wijken en buurten viseren door te stellen dat daar geen kwaliteit kan worden gehaald, want daarmee creëren we een verkeerd beeld.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Voorzitter, ik wil nog even reageren op het debat over de sociale mix en de concentratiescholen, want dat is natuurlijk essentieel. Zoals ik het hier hoor, wil iedereen absoluut de sociale mix gerealiseerd zien. In de beste der werelden zou dat misschien kunnen, maar de toenemende druk van de immigratie maakt nu eenmaal dat we met concentraties zitten in bepaalde steden: in de grote steden, maar ook in steden zoals Diest. Als men dan een gezonde sociale mix – maar wat is gezond, want daar kan geen cijfer op worden geplakt? – wil realiseren, moet men al serieuze toeren uithalen met busvervoer en

dergelijke. Ik denk niet dat dat een geweldig heilzame piste is, maar we zitten wel met die concentratiescholen.

Ik meen dat we er toch op moeten toezien dat ook die scholen nog kunnen functioneren, wat in Diest dus overduidelijk niet meer het geval was. Dat is een spijtig voorval. Niet alle concentratiescholen boeren achteruit of doen het slecht. Maar bij deze school was dat wel het geval. En dan moeten we toch eens nadenken welke middelen we voor dergelijke scholen kunnen aanreiken, zodat ze kwalitatief onderwijs kunnen aanbieden. We hebben al een hele tijd het voorstel voorgelegd van het taalbad. Er moeten meer en betere middelen gezocht worden om ook dergelijke scholen fatsoenlijk te laten draaien.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, ik heb twee reacties. Met betrekking tot de vrije keuze hebt u de regelgeving geschetst. We kennen die allemaal. U zegt dat er een school van het GO! is in de nabije omgeving van de vestigingsplaats. Als ik dan kijk naar de spreiding die is uitgewerkt, ga ik ervan uit dat de capaciteit van die school onvoldoende is om de kinderen die in de vestiging school liepen op te vangen. De vrije keuze is dan toch niet helemaal gegarandeerd indien er een capaciteitstekort is. Dat is ook de reden waarom men tot een spreiding is overgegaan. Bij een kwetsbare doelgroep gaat het om ouders die vrij makkelijk akkoord gaan met een voorstel. Dat druist toch in tegen de bedoeling van de regelgeving die we hebben uitgewerkt.

Mijn tweede punt gaat over het initiatief dat u wilt nemen om met de verschillende partners rond de tafel te zitten om na te gaan hoe kwaliteitsvol onderwijs kan worden aangeboden en de gelijke kansen op onderwijs gegarandeerd kunnen worden. Minister, beschikt u over voldoende informatie om te weten welke elementen, welke factoren vooral spelen om die kwaliteit van onderwijs in bepaalde situaties te kunnen aanbieden? We stellen vast dat bepaalde concentratiescholen er zonder al te grote problemen in slagen om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden, terwijl andere scholen er meer problemen mee hebben. Wat de sociale mix betreft, zijn er scholen die mooie resultaten neerzetten. Maar ook dat is niet altijd gegarandeerd.

Als we het hebben over het bijsturen van het beleid, dan is het belangrijk dat we over voldoende gegevens beschikken. Hebt u daar zicht op om het debat ten gronde te kunnen voeren?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, zoals u ook aangeeft, gaat het om een sluiting van een vestigingsplaats. In de media is er inderdaad heel wat commotie geweest. Er werd van alles en nog wat gezegd. Het gaat om de sluiting van de vestigingsplaats. Ik ga ervan uit dat de keuze door het LOP van die stad de beste was voor dat specifiek geval. Dat neemt natuurlijk niet weg dat voor hetzelfde geld de concentratieschool een expertiseschool was geweest indien we met de juiste omkadering, met extra ondersteuning, met brugfiguren hadden kunnen werken. Dan had men ze misschien niet moeten sluiten.

We moeten daar lessen uit trekken aan de hand van alle informatie en gegevens die daarover verzameld werden. Dat moet voor ons een leerschool zijn om een herhaling van een dergelijk geval zeker en vast te vermijden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het verwondert me dat Open Vld de vrije schoolkeuze in vraag stelt en de idee van de nogal radicaallinkse collega Nicaise om de vrije schoolkeuze in te perken, een interessante piste vindt. Als liberaal ben ik van oordeel dat we dat niet moeten doen. Ik denk dat we ons uiterste best moeten doen om de problemen die er zijn op te lossen, met behoud van de vrije schoolkeuze. Anders denk ik dat het draagvlak voor de oplossingen in Vlaanderen snel zal wegsmelten.

We moeten echt opletten dat de sociale mix voor de kansrijke autochtone ouders niet wordt opgevat als een last, een plicht die ze moeten vervullen om de school op te krikken. Dat zal dan ook niet lukken. Ik denk dat ook het positieve karakter van een school met een sociale mix veeleer in het daglicht gesteld moet worden. Dat was toch de verdienste van het experiment in Antwerpen. School in zicht is erin geslaagd om op basis van de vrije schoolkeuze, mevrouw De Knop, autochtone ouders uit de buurt...

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Bouckaert, u weet best dat ik op geen enkel moment heb gezegd dat we de schoolkeuze in vraag stellen. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

De heer Nicaise heeft dat geopperd. Ik wil het standpunt van de minister daarover kennen.

Secretaris, ik hoop dat het op die manier kan worden genoteerd.

Mijnheer Bouckaert, u zit hier echt met twee petjes. U bent nu commissievoorzitter én parlamentslid. Het is niet correct hoe u de zaak weergeeft. De collega's zullen dat kunnen getuigen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik lees wat ik lees en ik heb mijn verwondering erover uitgedrukt.

Mevrouw Irina De Knop: Ik ben niet verantwoordelijk voor wat daar staat. Ik heb gezegd wat ik gezegd heb.

De heer Boudewijn Bouckaert: Er is vrijheid van meningsuiting. Ik mag wel mijn verwondering uitdrukken over het standpunt, geformuleerd in de vraag die is ingediend door mevrouw Vanderpoorten.

Minister Pascal Smet: Ah, mevrouw De Knop neemt afstand van mevrouw Vanderpoorten. (*Gelach*)

Onenigheid in de Open Vld-fractie! Dat is genoteerd. (*Gelach*)

Mevrouw Irina De Knop: Voor één keer is het niet in de sp.a-fractie!

Minister Pascal Smet: Klop erop! Wel figuurlijk natuurlijk!

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb nog een derde opmerking – en ik zet nu mijn petje van voorzitter af. Wij spreken te gemakkelijk over duale schoolbevolkingen, over allochtonen en autochtonen. We hebben de neiging om de allochtonen als een homogene groep te zien. Dat is niet juist. Er is in de allochtone gemeenschap een heel grote diversiteit aan het groeien. De Tovertuin is in moeilijkheden gebracht door de plotse toevloed van kinderen van Roma-zigeuners. Die problematiek is totaal anders dan de problematiek, voor zover die er is, van de klassieke allochtonen. Daar is een inburgeringproces aan de gang en dat zal op lange termijn wel in orde komen. De problematiek van de Roma-zigeuners is speciaal, en speciale problematieken moeten op een speciale manier worden aangepakt. Dat kan niet op dezelfde manier worden benaderd als de klassieke verhoudingen tussen allochtonen en autochtonen.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Helsen, ik heb daarover natuurlijk wel ideeën. Er is ook heel wat onderzoek naar gebeurd en er was ook heel wat ondersteuning. Maar het is niet de overheid die moet bepalen hoe er les moet worden gegeven. We moeten dat bepalen samen met de onderwijsverstrekkers, niet alleen de koepels maar ook de pedagogische begeleidingsdiensten en andere actoren. Dat soort gesprekken met de onderwijsverstrekkers, die overigens akkoord gaan om dat te doen, moet uitwijzen hoe we vanuit de beschikbare ervaring en vanuit het bestaande onderzoek misschien door middel van pilootprojecten zo goed mogelijk met een ander model een antwoord kunnen bieden op specifieke onderwijssituaties die niet te vergelijken zijn met wat er in doorsnee Vlaanderen aan de hand is. Wij zeggen niet dat wij alle antwoorden hebben en dat wij die zullen opleggen. Wij zitten niet in dat scenario. Het scenario is samen gaan zitten en onderzoeken hoe we kunnen ageren, met respect voor de onderwijsvrijheid en de pedagogische vrijheid, vanuit de leefwereld van

jongeren en met een beter op leerkrachten afgestemde ondersteuning. Vanuit dat oogpunt zei ik dat meer van hetzelfde van wat we nu doen, wellicht niet de juiste optie is. Dat gevoel leeft ook heel sterk bij de onderwijsverstrekkers, die op heden misschien nog enige schroom hebben om dat te zeggen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, het is mij niet volledig duidelijk met welke elementen er rekening zal worden gehouden. U zegt dat, als het gaat over methodiek en pedagogiek, wij als overheid bescheiden moeten zijn en dat we dat moeten overlaten aan het onderwijsveld. Ik volg u daar volledig in. Het is wel interessant dat scholen van elkaar kunnen leren wat wel effect sorteert en wat niet. Met de diensten die zij daarvoor hebben, kunnen zij daarin voldoende aan de slag. De overheid kan toch ook bekijken op welke manier er vanuit het beleid een aantal bijstellingen kunnen of moeten gebeuren. Daarom is het interessant om in de bespreking van de problematiek niet enkel en alleen gericht te zijn op methodiek en pedagogiek, maar ook om dat voldoende breed te benaderen. Daarom stel ik de vraag op welke manier u dat zult doen en of u voldoende materiaal hebt om zich op te baseren. Een totale en grondige evaluatie van het GOK-beleid in Vlaanderen hebben wij nog niet. Voor Brussel hebben wij wel duidelijk ingeschreven dat dit zal gebeuren.

Maar na x aantal jaren beleid in heel Vlaanderen moeten wij durven te bekijken hoe wij de problematiek aanpakken, wat wel effecten heeft en wat niet. Als wij echt gelijke onderwijskansen willen realiseren voor kinderen is het vooral het effect dat we moeten bereiken. We moeten bestuderen wat effect heeft en wat niet, zoals we ook moeten durven onder ogen te zien dat bepaalde concentratiescholen wel goede resultaten boeken. Als de sociale mix mogelijk is, moeten wij dat nastreven. Maar als dat absoluut niet mogelijk is, moeten we onderzoeken hoe we in een concentratieschool – dat kan zowel een witte als een zwarte school zijn, daar gaat het niet om – de juiste leereffecten bereiken, want dat is toch de doelstelling die we met het onderwijs vooropstellen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de door de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV) uitgereikte fiscale attesten en de gevolgen hiervan voor het vrij onderwijs - 1478 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, in het verleden behoorde de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV) deels tot het beleidsdomein Cultuur en deels tot het beleidsdomein Onderwijs. Vandaag behoren de ouderkoepels tot het beleidsdomein Onderwijs. Dat heeft gevolgen. Sympathisanten kunnen een schenking doen aan de VCOV en de VCOV had de afspraak met de overheid om giften aan scholen fiscaal aftrekbaar te maken. Het professionele team van de VCOV wordt grotendeels gefinancierd door de subsidies van het departement Onderwijs en de bijdragen van de leden, maar dat is niet altijd voldoende om de kwaliteit te bieden die de VCOV nastreeft: toonaangevend zijn op onderwijsgebied in Vlaanderen, de belangen van ouders verdedigen overal waar nodig, en de bijna 1700 ouderwerkingen van het katholiek onderwijs daadwerkelijk ondersteunen.

De VCOV ontving een schrijven van de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën waaruit blijkt dat de organisatie de vergunning verliest om fiscale attesten af te leveren, te starten vanaf 1 januari 2011. Voor giften in 2011 kunnen geen fiscale attesten meer worden afgeleverd. De reden is dat de VCOV niet langer als een culturele organisatie wordt gesubsidieerd en dat de activiteiten van de VCOV zich niet meer situeren binnen het domein van de verspreiding van cultuur.

Voor scholen is deze werkwijze met fiscale attesten altijd belangrijk geweest. De organisatie vindt dit dus een probleem voor haar werking. Ondanks de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs verwerft het vrij onderwijs nog steeds minder inkomsten dan de andere netten. Scholen hebben de financiële middelen broodnodig om bepaalde projecten te realiseren, zoals schoolinfrastructuurprojecten. We weten allemaal dat het dan gaat over aardig wat euro's aan eigen middelen om bij te passen wat de overheid niet subsidieert.

Het wegvallen van de vergunning voor de VCOV om fiscale attesten uit te reiken, creëert voor scholen een probleem om in de toekomst de nodige inkomsten te kunnen blijven genereren. Vooral met betrekking tot het realiseren van schoolinfrastructuurprojecten rijst een ernstig probleem. De VCOV stelt dan ook de vraag wat de overheid kan doen zodat ze haar werking in de toekomst kan voortzetten en de mogelijkheden kan blijven hebben om de factuur te betalen die niet door de overheid wordt gesubsidieerd.

Minister, hoe staat u ten opzichte van het probleem waarmee de VCOV wordt geconfronteerd? Doordat ze die fiscale attesten niet meer kan uitreiken, verliest ze een bron van inkomsten. Wilt u bekijken hoe dat verlies aan inkomsten kan worden gecompenseerd?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, de VCOV werd in 2009, samen met de Educatieve Vereniging voor Ouderwerking in het Officieel Onderwijs (EVO) overgeheveld van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. De werking van de beide vzw's sloot immers hoe langer hoe meer aan bij die van Onderwijs en dus steeds minder bij die van Cultuur. Na een overgangperiode van twee jaar fuseerden het Vlaams Centrum voor Ondersteuning van Ouderverenigingen (VCOO) en de VCOV tot de VCOV en werd de VCOV ondergebracht binnen het reguliere kader van de subsidiëring van ouderkoepelverenigingen. Hierdoor kon de VCOV haar middelen vrijwaren.

De keerzijde van de medaille was inderdaad dat de VCOV haar vergunning om fiscale attesten uit te reiken, verliest. De federale regelgeving is hierover immers duidelijk: organisaties kunnen enkel fiscale attesten verstrekken als ze worden erkend als een culturele instelling of als een instelling voor ontwikkelingshulp of hulp aan misdeelden. Artikel 58 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het wetboek van de inkomstenbelastingen is duidelijk ter zake.

Ik zal dit mogelijke verlies niet compenseren. Daarvoor heb ik twee redenen. Ten eerste werd tijdens de vorige legislatuur met het nieuwe financieringsmechanisme voor de werkingsmiddelen de lat tussen de diverse onderwijsnetten gelijk gelegd. Ten tweede betekende de overdracht van EVO en VCOV van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming een aanzienlijke stijging van het subsidiebudget van de drie ouderkoepelverenigingen. Voor de ouderkoepelvereniging van het vrije net kwam dit zelfs neer op meer dan een verdubbeling van het budget. We menen dus dat een compensatie niet nodig is, omdat men al substantieel meer inkomsten heeft door die overheveling.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik wil toch wel enige nuance in uw betoog aanbrengen. U stelt dat de lat gelijk ligt, maar we moeten toch allemaal vaststellen dat die lat niet volledig gelijk ligt wat het vrij onderwijs betreft. Als het gaat over de tegemoetkoming die de overheid geeft als het gaat over schoolinfrastructuur, is er nog een immens groot verschil. Het klopt dat de werkingsmiddelen van de scholen zijn toegenomen. Die toename is echter onvoldoende om het verschil in de financiering voor schoolinfrastructuur te kunnen bijpassen.

Minister Pascal Smet: Daarover gaat het hier niet.

Mevrouw Kathleen Helsen: Neen, maar de ouderverenigingen hebben een werking ten behoeve van de ouders die is gericht op de ontwikkeling van het kind, maar ze genereren ook middelen, middelen die eigenlijk worden gebruikt om werk te kunnen maken van schoolinfrastructuur. In veel scholen, in steeds meer scholen is dat de enige manier waarop de factuur voor een vernieuwing van de schoolinfrastructuur nog kan worden betaald. Het gaat om een aardig bedrag. Het gaat hier niet over het aanschaffen van boeken of pennen. Het gaat echt over bouwprojecten. We weten allemaal dat scholen daarvoor miljoenen euro's op tafel moeten leggen, en dat is steeds minder vanzelfsprekend.

In het verleden hebben diverse ouderverenigingen inspanningen geleverd om voldoende middelen te genereren om ook bouwprojecten te realiseren in het vrij onderwijs. Nu ze die fiscale attesten niet meer kunnen verstrekken, zien ze die bron van inkomsten ook verdwijnen. Dat heeft inderdaad niet meteen een impact op de werking die ze ontwikkelen om de participatie van ouders te ondersteunen. Daarvoor hebben ze inderdaad voldoende middelen. Ze genereren echter ook middelen om infrastructuurprojecten te realiseren. Dat dreigt weg te vallen, en dat heeft ernstige gevolgen. Als overheid zullen we daarmee worden geconfronteerd. Daarom wil ik dat probleem hier aankaarten en wil ik u vragen na te denken over de vraag hoe we daarmee moeten omgaan.

In de vorige legislatuur hebben we hier de discussie gevoerd over de nieuwe financiering van het onderwijs. Toen heb ik daar al op gewezen. De vorige minister heeft een ernstige inspanning geleverd om de lat gelijk te leggen, maar het is niet correct te stellen dat de lat volledig gelijk ligt. Ik heb toen ook heel duidelijk gezegd dat we met een probleem blijven kampen als het gaat over schoolinfrastructuur. Qua grootteorde verschillen die bedragen immers sterk van de werkmiddelen die louter dienen voor het didactische, het pedagogische dat op school moet gebeuren.

Op dat punt ligt de lat gelijk, maar inzake de infrastructuur is de discussie niet afgehandeld. We hebben ook met DBFM ervaren dat dat moeilijk is. Ook in andere dossiers zullen we steeds meer ondervinden dat het voor het vrij onderwijs echt niet eenvoudig is, zeker voor de kleinere basisscholen, om in de toekomst in kwaliteitsvolle infrastructuur te voorzien.

Minister Pascal Smet: Ik ben het met u eens dat we in de komende maanden en jaren een probleem zullen hebben inzake schoolinfrastructuur. Ik heb dat ook al in interviews gezegd. Dat gaat een grondig debat vergen. Het heeft ook met eigendomsrechten en zo te maken. Ik begrijp uw vragen, maar kan ze vandaag niet oplossen. We moeten het debat voeren over de schoolinfrastructuur en hoe we dat gaan financieren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van het onderzoek ‘Scheiding in Vlaanderen’ met betrekking tot de impact van een scheiding op de schoolloopbaan van een kind

- 1493 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onderwijsuitkomsten van kinderen na echtscheiding

- 1505 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van echtscheidingen op de schoolresultaten van kinderen

- 1527 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de leerproblemen van kinderen van gescheiden ouders

- 1541 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Uit de studie ‘Scheiding in Vlaanderen’ blijkt dat een scheiding van de ouders een grote impact heeft op de schoolse resultaten van het kind. Volgens de studie, uitgevoerd door professor Koen Matthijs van de K.U.Leuven, blijkt dat 64 procent van de jongens waarvan de ouders nog samen zijn, starten in het aso. Bij eenoudergezinnen is dat 10 procent minder. Bij meisjes is dat 7 procent minder. Dat staat 75 tegen 68 procent.

Ook moeten bijna dubbel zoveel kinderen van gescheiden ouders minstens een jaar overdoen. Tegelijk veranderen kinderen van gescheiden ouders vaker van studierichting omdat ze moeilijk meekunnen.

De scholen zijn zich bewust van het probleem en sommige hebben al initiatieven genomen en campagnes gestart. Vooral de praktische problemen worden als een oorzaak van deze problematiek gezien. Volgens de CLB's van het GO! – onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is het onder andere erg belangrijk dat alle informatie van de school over het kind beide ouders bereikt.

Minister, hoe interpreteert u de resultaten van het onderzoek? Is er volgens u een oorzakelijk verband? Op welke manier kan er vanuit het beleidsdomein Onderwijs actie ondernomen worden om het negatieve effect van een scheiding op de schoolresultaten van de kinderen te verkleinen? Kunnen de CLB's op dit vlak extra ondersteund worden? Plant u in dit kader overleg met minister Vandeurzen, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Deckx heeft de informatie gegeven over het onderzoek. Het toont inderdaad aan dat echtscheiding zijn effect heeft op de schoolloopbaan van de kinderen. Er worden weinig verschillen vastgesteld inzake het welbevinden op school. Dat is positief.

Voor de schoolloopbaan zijn er wel verschillen geregistreerd. De kinderen van gescheiden ouders worden minder gestimuleerd; ze moeten eerder een jaar overdoen; ze kiezen voor lagere onderwijsniveaus. We moeten hiermee rekening houden als we de hervorming van het secundair onderwijs starten. Het is net de schoolloopbaan die we willen aanpakken.

De onderzoekers wijzen er zelf op: dit is een eerste rapport. We moeten daar voorzichtig mee omspringen. Er moet zeker nog bijkomend onderzoek volgen om een aantal elementen verder

uit te diepen en verder te onderzoeken welke factoren precies een rol spelen. Dan pas kunnen we beter weten hoe we de zaken moeten interpreteren.

Minister, ik wil u daarom niet direct vragen wat u met de onderzoeksresultaten gaat doen, maar wel of u het relevant vindt om verder onderzoek te steunen om dieper inzicht te krijgen in de resultaten van het eerste rapport? Zo ja, welke elementen vindt u relevant voor verder onderzoek?

Deze thematiek kan niet los worden gezien van de domeinen Welzijn en Justitie. In welke mate hebt u al overlegd met minister Vandeurzen? Welke afspraken hebt u gemaakt?

Overweegt u bijkomende initiatieven?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: De problematiek is uitgebreid geschetst door de collega's. Ik zal inzoomen op een aantal andere elementen.

Naar aanleiding van het recentste jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat vond er in deze commissie al een discussie plaats over het coschoolschap en de mogelijke gevolgen daarvan op de schoolse ontwikkeling van het kind. U hebt de opdracht gegeven om de directies te bevragen en de schoolveranderingen in kaart te brengen. Pas dan kunnen we dat aanpakken. Naast de opsomming van verschillende initiatieven uit het verleden zoals een brochure, de omzendbrief 'Ouderlijk gezag in Onderwijsaangelegenheden', de verspreiding van het crisisinterventieplan van Antwerpen als good practice, gaf u ook aan dat u het rapport van de kinderrechtencommissaris zou omzetten in een actieplan.

Beschikt u over de resultaten van de bevraging van de directies over de schoolveranderingen? Zo ja, hoe schat u de resultaten in? Welke maatregelen zult u ondernemen om dit probleem aan te pakken?

Worden er volgens u voldoende inspanningen geleverd om leerlingen die minder presteren wegens emotionele problemen, weer op hun niveau te krijgen?

Welke beleidsmaatregelen zult u ondernemen om het negatieve effect van echtscheidingen op de schoolprestaties van kinderen terug te dringen? Bent u van plan om initiatieven uit het verleden te herhalen?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het actieplan gekoppeld aan het rapport van het Kinderrechtencommissariaat? Worden hierin acties opgenomen in het kader van de aanpak van de schoolveranderingen en, ruimer gezien, de negatieve prestaties van kinderen uit gescheiden gezinnen?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb een vraag over dezelfde studie. Ik wil benadrukken dat het hier gaat om een correlatie: twee fenomenen die samen voorkomen. Nieuw samengestelde gezinnen en echtscheiding leiden tot een ander patroon van studiekeuze en hebben invloed op de schoolresultaten.

Correlatie wil niet zeggen causaliteit, maar we weten van therapeuten en psychologen toch wat er bij echtscheiding en nieuw samengesteld gezin aan de hand kan zijn. Een echtscheiding heeft een negatieve impact op het kind en de schoolresultaten. Er kan een gebrek zijn aan verantwoordelijkheid. De ene partner rekt op de andere. Vaak komt er verwengedrag voor. De ouders kopen de affectiviteit van hun kinderen door een abnormale verwenning, wat een negatieve impact heeft op de schoolresultaten. Er is dus wel degelijk sprake van een causaal verband.

We hebben natuurlijk geen minister van Huwelijken. De minister kan op dat vlak uiteraard niet ingrijpen, dat is een heel diepgaand samenlevingsproces. We hebben wel ervaringsdeskundigen. Het gaat om een breder maatschappelijk proces. Ik denk dat toch iets kan worden gedaan ten aanzien van de ouders. We hebben tijdens het bezoek aan China en Korea gezien dat de ouders heel sterk worden geresponsabiliseerd voor de resultaten van de

kinderen. Ik denk dat gescheiden ouders sterker moeten worden aangesproken, dat hun moet worden gezegd hun conflicten niet uit te vechten op de kap van hun kinderen en dat hun huwelijksperikelen moeten worden opgelost zonder dat het kind eronder lijdt en dat het er buiten wordt gehouden.

De mogelijkheden van de minister zijn natuurlijk beperkt. In de eerste plaats zou er wel wat informatie verspreid kunnen worden aan de leerkrachten. Het uitstekende tijdschrift Klasse zou daar misschien een rol in kunnen spelen, in plaats van propaganda te maken voor Palestijnse activisten. In de tweede plaats zou dit moeten worden aangekaart op het niveau van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) die in die problematiek tussenkomen en een rol vervullen in het signaleren van de leerproblemen van kinderen als gevolg van echtscheidingsproblemen en het responsabiliseren van de ouders daaromtrent.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, ik vind het eerlijk gezegd vreemde vragen. Die studie is er nu eenmaal, maar vragen aan de minister wat hij zal ondernemen om de impact van echtscheidingen op de schoolresultaten te veranderen, vind ik echt vreemd.

Voorzitter, ik vind u sinds uw reis naar China en Korea, veranderd. U bent zo beminnelijk en gaat met alles akkoord.

De heer Kris Van Dijck: Nog een geluk dat ik hier gebleven ben. (*Gelach*)

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Begrijp me niet verkeerd, ik heb u altijd beminnelijk gevonden, hoor. (*Gelach*)

Maar u bent toch veranderd, vind ik.

Minister Pascal Smet: We zijn allemaal veranderd, mevrouw Van Steenberge.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Van u heb ik het nog niet zo gezien.

Ik blijf het een rare vraag vinden. Ik denk dat deze problematiek meer hoort bij de Commissie Jeugdzorg. We hebben al de correlatie gezien tussen onderwijs en het maatschappelijk fenomeen dat het weefsel van het gezin, zoals dat werd genoemd, stilaan aan het veranderen is en voor de kinderen steeds minder bestaat. We hebben deze week in de krant kunnen lezen dat ouders zich gemiddeld één uur per dag bezighouden met hun kinderen. Dat is het laagste gemiddelde van heel Europa volgens het krantenartikel. Ik denk dat we het meer daarin moeten zoeken. Minister, ik vraag me af wat u zult antwoorden op die vragen. Het is een maatschappelijk fenomeen aan het worden dat ouders steeds minder hun verantwoordelijkheid opnemen en steeds meer zaken op het onderwijs afschuiven. Daarmee wil ik niet zeggen dat leraren niet in staat zijn het probleem echt te detecteren en vast te stellen. Als er een probleem is met een kind, of dat nu is naar aanleiding van een echtscheiding of een ander probleem, kunnen ze dat normaal detecteren en moeten ze zich daarop focussen. Minister, ik vraag me echt af wat u zult antwoorden op deze vragen, want het is meer een maatschappelijk fenomeen. Het is een spijtige zaak binnen de maatschappij dat de verantwoordelijkheid van ouders voor hun gezinnen steeds meer wordt verschoven naar het onderwijs.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Minister, de vragen die gesteld worden, zijn pertinent, want er is natuurlijk een probleem. De vraag is in hoeverre de overheid daarin kan interveniëren. Laat het ook duidelijk zijn dat ik of mijn fractie niet de intentie hebben om processen te maken van complexe situaties. Ik denk dat er niemand verrast over zal zijn dat als kinderen in een omgeving opgroeien waarin ze worden geconfronteerd met conflicten en ruzies, dat tot gevolg heeft dat ze helemaal geen welbevinden meer hebben. Ik houd hout vast, maar ik ben nog altijd getrouwd en heb een gelukkig gezin. Als ik al eens woorden heb met mijn vrouw, zie ik hoe de kinderen daarop reageren. Het is evident dat de kinderen heel erg lijden onder

een scheiding. Nogmaals, het is niet om processen te maken, maar ik denk dat een scheiding soms ook wel eens goed is. Als men in een vechtrelatie zit, is het uit elkaar gaan misschien een oplossing en kan dat de kinderen tot rust brengen. Dat is de complexiteit waarin we leven, en het relativeert ook de maakbaarheid van onze samenleving en de rol die een overheid daarin kan vervullen.

We moeten te allen tijde blijven wijzen op ouderlijke verantwoordelijkheden. Minister, ik herinner me dat in de beginperiode van het tijdschrift Klasse hier interessante debatten werden gehouden tussen voormalig minister Van den Bossche en commissieleden, onder andere mevrouw De Schamphelaere, over de vraag of het aan de overheid is om publicaties uit te geven over opvoeding. Ik herinner me een sterk antwoord van toenmalig minister Van den Bossche: ik ga niet zeggen hoe ouders hun kinderen moeten opvoeden, maar ik wil hun wel zeggen dat ze hun kinderen moeten opvoeden. Daar zit veel in. Ik maak dikwijls de vergelijking met mensen die een kind willen adopteren. Die worden op en top gescreend of ze de nodige financiële middelen hebben en of ze een omgeving kunnen bieden om kinderen op te voeden. Dat wordt terecht gescreend. Maar eenmaal die kinderen er zijn, wat zijn dan de omstandigheden? Dat toont de relativiteit van de rol van de overheid aan.

Minister, in onze scholen wordt daar op dit moment al wat aandacht aan gegeven. Een goede leerkracht – ik ga ervan uit dat de meeste leerkrachten goede leerkrachten zijn – gaat steeds in op problemen waar zijn of haar leerlingen mee te maken hebben. Is dat een taalachterstand, dan zullen ze daar aandacht aan besteden. Hebben die kinderen emotionele problemen, dan ben ik ervan overtuigd dat heel veel van onze leerkrachten daar de gepaste aandacht aan geven. We kunnen natuurlijk niet verlangen van meesters en juffen dat ze de plaats van de ouders innemen. We moeten blijven wijzen op de ouderlijke verantwoordelijkheid.

Hebben de CLB's daarin een rol? Die staan zo ver van de school. Ik denk dat dat moet gebeuren in een persoonlijke relatie waarbij leerkrachten zo veel mogelijk kunnen opvangen, maar laat ons blijven wijzen op ouderlijke verantwoordelijkheden ter zake. Minister, ik zal met aandacht luisteren naar wat u zegt, naar China geweest of niet. Die verantwoordelijkheid wordt wel eens gedeeld. We gaan er dan van uit dat de andere het doet. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid die ouders blijven hebben zolang ze ouder zijn. Zodra je ouder bent, blijf je dat je hele leven.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Dat zijn wijze woorden die ook in Azië zouden kunnen zijn uitgesproken. Het lijkt wel een Chinees gezegde: eens ouder, altijd ouder.

Dat een echtscheiding grote gevolgen heeft voor alle betrokkenen, waaronder de kinderen, staat niet ter discussie. Over de band tussen een echtscheiding en de onderwijskansen en leerprestaties zijn er dan ook veel vragen.

Binnen eigen onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) uit 2001 over 'Nieuwe gezinsvormen en onderwijsparticipatie in Vlaanderen', werd het belang van nieuwe gezinsvormen voor de schoolloopbaan van kinderen extra belicht. De band tussen echtscheiding en leerprestaties is voornamelijk een indirect verband, een gegeven dat ook het onderzoek waar u aan refereert, bevestigt. Echtscheiding heeft een effect op de hulpbronnen van de kinderen, vooral de sociale en financiële. Samen met de emotionele en structurele veranderingen in het leven van de kinderen zelf, heeft dat effect op de schoolprestaties. In dit onderzoek kan er, zoals de voorzitter terecht heeft gezegd, niet van een aangetoond oorzakelijk verband gesproken worden aangezien het een momentopname betreft én essentiële controlevariabelen zoals de financiële situatie, de mate van conflict, de aanwezigheid van broers en/of zussen enzovoort, ontbreken. Deze studie geeft enkel aantallen weer en is een goed startpunt voor verder onderzoek. We kijken dan ook uit naar de resultaten van de meer uitgebreide analyses. Wellicht zal longitudinaal onderzoek ons op termijn meer inzicht kunnen verschaffen.

Zoals het onderzoek ons leert, is het negatieve effect van een echtscheiding te vinden op de sociale en financiële situatie van de kinderen. Dat trekt de problematiek open naar die van gelijke onderwijskansen. Ook de aanbeveling van onderzoekers over de link tussen de huidige onderwijsvormen en het watervalstelsel gelden voor alle leerlingen en wordt binnen de discussie rond de hervorming van het secundair onderwijs meegenomen. De onmiddellijke tijdelijke negatieve effecten op de kinderen, vooral in het lager en secundair onderwijs, zijn in eerste instantie op te vangen door de scholen en leerkrachten zelf en in tweede instantie door de bestaande ondersteuningsmechanismen van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en hun draaischijffunctie naar meer gespecialiseerde instanties toe. Aangezien een onmiddellijke kortetermijnpact van een scheiding niet uit het oog mag worden verloren, zullen de bestaande initiatieven, zoals het afdoende informeren van leerkrachten en scholen over echtscheidingen en het opvolgen van dubbelschoolerschap – ik kom daar dadelijk op terug –, worden gecontinueerd.

Er is uiteraard regelmatig overleg met de minister van Welzijn en, meer incidenteel, met de minister van Justitie als zich acute problemen voordoen.

De webbevraging in januari 2011 resulteerde in het vinden van 25 scholen waar er een administratieve en praktische regeling bestond voor in totaal 17 kinderen, voornamelijk kleuters, in coschoolschap. Dit geeft niet alleen praktische problemen voor scholen, maar is ook een schending van de rechten van het kind, aangezien het niet volledig aan het schoolgebeuren kan participeren. In het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht dat door de meerderheid werd ingediend, hebben we een artikel opgenomen dat een nieuwe toelatingsvoorwaarde tot inschrijving toevoegt, zodat een kind binnen eenzelfde schooljaar niet meer door de ouders afwisselend tussen verschillende scholen in- en uitgeschreven kan worden. U ziet, mevrouw De Knop, dat we opnieuw woord houden.

Er zijn geen specifieke maatregelen met betrekking tot negatieve schoolprestaties van kinderen uit gescheiden gezinnen opgenomen in het Vlaams Jeugdbeleidsplan, noch in het kinderrechtenbeleidsplan dat momenteel wordt opgesteld. Dat neemt niet weg dat de globale maatregelen inzake leerwinstverhoging, maar ook bijvoorbeeld inzake leerplichtcontrole en preventie en sensibilisering om schoolverzuim tegen te gaan, evenzeer van toepassing zijn op deze doelgroep.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat er in de toekomst rekening zal worden gehouden met de toestand. Dat is heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt duidelijk gesteld dat dit inderdaad een eerste onderzoek is en dat er verder onderzoek zal gebeuren. Maar is die opdracht al effectief gegeven? Welke onderzoeken verwacht u in de toekomst?

Minister Pascal Smet: Nee, die opdracht is nog niet gegeven. We hebben heel wat vragen tot onderzoeken en moeten prioriteiten stellen. Dit onderzoek is niet meteen het meest prioritaire. Ik moet daar eerlijk in zijn: er zijn andere onderzoeken die belangrijker zijn. Als er ruimte is – en die zal er ooit komen – zal dit worden opgenomen. Maar op dit moment loopt er nog geen bijkomend onderzoek.

Mevrouw Kathleen Helsen: Indien er ruimte is voor bijkomend onderzoek, weet u dan al welk bijkomend onderzoek u wilt laten verrichten?

Minister Pascal Smet: We moeten met de mensen van het departement, maar ook met de mensen die dit onderzoek hebben gevoerd, bekijken hoe de juiste vragen moeten worden gesteld.

Mevrouw Kathleen Helsen: En hebt u daarover wel of geen overleg met de minister van Welzijn?

Minister Pascal Smet: Als we dat doen, zullen we uiteraard overleggen met de minister van Welzijn. Ik zie hem trouwens binnenkort opnieuw om de zaken op te lijsten waarbij we moeten samenwerken. Ik zal dit op de agenda zetten.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Als ik het goed heb begrepen, zult u het actieplan waar ik naar vroeg, integreren in het actieplan rond schoolverzuim?

Minister Pascal Smet: We zullen het meenemen als een doelgroep in dat actieplan. Er komt een geactualiseerd actieplan rond het spijbelen, waarop het zijdelings betrekking heeft, omdat kinderen van wie de ouders in een scheiding zitten, daarin een bijzondere doelgroep kunnen zijn.

Mevrouw Irina De Knop: Kunt u concreet zeggen of u al bepaalde initiatieven voor sensibilisering zult ondernemen?

Minister Pascal Smet: Dat zal gebeuren in Klasse, dat mij het meest geëigende kanaal lijkt om leerkrachten en scholen daarover te sensibiliseren.

U weet dat de start voor die hele ondersteunende pedagogische website gegeven is, al kan het nog wat duren vooraleer die operationeel is. Maar alles wat daarover bestaat, zal worden gebundeld, zodat de leerkrachten dat ook veel gemakkelijker kunnen terugvinden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u zegt dat het coschoolschap zal worden tegengegaan door de in- en uitschrijvingen te beperken. Hoe maakt u dan het onderscheid met ouders die verhuizen?

Minister Pascal Smet: Verhuizen is uiteraard een geldige reden. Maar in dit geval gaat het over elke week in- en uitschrijven. Men verhuist natuurlijk niet elke week. Ik stel voor dat we dat debat voeren als we het voorstel van decreet bespreken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebrek aan onderzoek van onderwijsmethodes
- 1529 (2010-2011)**

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik wou vragen of ik mijn volgende vraag over de maximumfactuur na deze vraag mag stellen. De heer Gatz gaat ermee akkoord om zijn vraag na mijn twee vragen te stellen. Heeft iemand daar bezwaar tegen?

De voorzitter: Ik heb daar geen probleem mee, als de anderen daar geen probleem mee hebben.

Mevrouw Irina De Knop: Ik dank u, voorzitter.

Minister, het vijfjarenprogramma 2007-2011 van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (Steunpunt SSL), een van de Vlaamse steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek, loopt stilaan ten einde. De hoofdpodracht van het steunpunt bestaat erin om het beleid wetenschappelijk te inspireren door onder meer te investeren in strategische databanken en wetenschappelijke dienstverlening. Tijdens de conferentie 'Van basisschool tot arbeidsmarkt: de overheid coacht mee' op 24 en 25 februari jongstleden heeft het steunpunt een voorlopige balans opgemaakt van zijn werkingsperiode. Er werd ingezoomd op een element dat ons is opgevallen. Het steunpunt heeft namelijk, met een plenaire sessie, getracht stil te staan bij het principe van het evidence-based onderwijs. Een filosofie waarbij onderwijsbeleid, maar

vooral onderwijspraktijk, gebaseerd moet zijn op een oordeelkundig, expliciet en nauwgezet gebruik van de huidige best evidence. Met andere woorden, het toepassen van onderwijsmethoden waarvan bewezen is dat ze werken en aldus een gunstig effect hebben op de leerlingen.

Volgens onderzoekster Bieke De Fraine van de Onderzoeksgroep Onderwijs- en Opleidkunde van de K.U.Leuven wordt er in Vlaanderen te weinig onderzoek gevoerd naar welke onderwijsmethoden, practices, het meest gunstige effect hebben op de prestaties en de motivatie van de leerlingen. Ik heb daarnet nog even het artikel gelezen dat daarover in de pers verschenen is en ook de presentatie die zij daarover gaf in Leuven. Zij stelde daarin dat de veranderingen in het onderwijs een beetje lijken op de trends in mode of kunst en dat het niet gebeurt op een wijze waarop in een domein als geneeskunde vooruitgang wordt geboekt. Met andere woorden, als zo'n geneesmiddel in gebruik wordt genomen, wordt dat getest op doeltreffendheid en mogelijke neveneffecten. Als het echter gaat over vorming en opvoeding van onze kinderen, worden op grote schaal methodes toegepast, zonder dat die werkzaamheid echt werd onderzocht of bewezen. Mevrouw De Fraine lijkt mij toch wel deskundig te zijn op dat domein. Ik vond dat alvast een heel straffe uitspraak. Daarom wou ik daar vandaag een vraag over stellen.

Ik begrijp uiteraard dat er geen wondermethodes bestaan in het onderwijs. Daarvoor is het onderwijs te complex en zijn er te veel verschillen tussen de scholen. Bovendien is er de pedagogische vrijheid. Toch lijkt het geen twijfel dat het vergelijken van onderwijsmethodes en het onderzoeken naar de effectiviteit ervan, een wezenlijk onderdeel moet zijn en een positieve bijdrage kan leveren in de schoolse vorming en opvoeding van kinderen. Niets is zo belangrijk als dat, lijkt mij. Goede praktijkvoorbeelden en ervaringen in scholen zijn voldoende aanwezig. Er blijkt echter een gebrek aan wetenschappelijke toetsing en aan metingen van de methodes in functie van de prestaties van de leerlingen. Ik neem aan dat dit zelfs de voorzitter van onze commissie niet koud kan laten. Hij komt immers zelf uit die wereld. Vlaanderen moet op dit vlak uiteraard een gematigde koers varen. Ik wil hier echter een lans voor breken. Tot nu toe hebben we hier zeker onvoldoende aandacht aan besteed.

Minister, hoe staat u tegenover het principe van evidence-based practices en de toepassing hiervan in ons onderwijs? Acht u het nodig meer onderzoek te voeren naar de effectiviteit van onderwijsmethodes in Vlaanderen? Bent u bereid hier meer middelen tegenover te stellen?

Bent u het eens met de analyse van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) dat het beleid meer op kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk gericht moet zijn? Onderschrijft u de hieraan gekoppelde voorstellen?

Plant u een evaluatie van de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek, met het oog op een eventuele bijsturing in het licht van een nieuwe generatie steunpunten? Zo ja, wat houdt deze evaluatie dan in? Wanneer zal ze plaatsvinden? Welke accenten moeten volgens u in een nieuwe beheersovereenkomst met het steunpunt worden gelegd om ervoor te zorgen dat dit aspect in de toekomst meer aan bod zal komen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, voor het schoolbeleid en de schoolpraktijk kunnen evidence-based practices een goede methode vormen. Onderzoek kan tot betere informatie leiden. Op die manier kan een gericht schoolbeleid worden gevoerd en kan een cumulatieve kennisopbouw tot stand komen. Ik kom daar straks nog op terug.

Er zijn in het buitenland al heel wat ervaringen opgedaan. De vraag is natuurlijk wat we onder evidence-based practices verstaan. In functie van de schoolpraktijk gaat het vooral om informatie-uitwisseling tussen leerkrachten. Dit is zeker geen probleem. Als het om totaal nieuwe methodes gaat, moeten we echter voorzichtig zijn.

Mevrouw De Knop heeft de vergelijking met nieuwe geneesmiddelen gemaakt. Ik beweer niet dat we dezelfde methode willen toepassen. Indien we dat zouden willen doen, zou elke uitgewerkte onderwijsmethode op kinderen in een testgroep en in een controlegroep moeten worden uitgetest. Het gaat hier natuurlijk niet om een geneesmiddel dat eerst op dieren en dan pas op mensen wordt uitgetest. Er zijn verschillen. De principes inzake de invoering van geneesmiddelen kunnen niet met het voeren van dergelijke experimenten worden vergeleken. Ik weet dat ik hier extreme voorbeelden geef. Ik probeer gewoon de scope te bepalen. Ik ben hier in elk geval niet voor te vinden.

Indien het erom gaat na te gaan wat in het buitenland bestaat, welke ervaringen leerkrachten opdoen, wat schoolteams hieruit leren en hoe we die kennis kunnen bundelen en delen, is het antwoord volmondig ja. Evidence-based onderzoek in die zin moeten we uiteraard ondersteunen.

Tijdens ons bezoek aan China heb ik de vertegenwoordiger van Shanghai over de action research horen spreken. Voordien heb ik in New York ook de vertegenwoordigers van Shanghai, Singapore, het Verenigd Koninkrijk en Finland over hetzelfde gehoord. Leerkrachten spreken met elkaar over wat ze doen. Ze trekken hier lessen uit. Die lessen komen opnieuw in de schoolteams terecht. Hier worden ook schooloverstijgend lessen uit getrokken. Dit is eigenlijk een vorm van evidence-based onderzoek. Ik ben hier absoluut voorstander van. Op die manier wordt immers expertise uitgewisseld.

Een aantal jaren geleden is onderzoek gevoerd naar de methodiek van praktijkvoorbeelden en naar de mate waarin ze al dan niet een bijdrage tot de professionele ontwikkeling en de schoolontwikkeling kunnen leveren. Er is een praktijkgericht handboek verschenen dat scholen en leerkrachten ondersteunt. Ook KlasCement deelt op dit vlak ervaringen.

Globaal genomen, beschikken we niet over veel onderzoek over de effectiviteit van onderwijsmethodes. Mevrouw De Knop heeft zelf terecht naar de pedagogische vrijheid verwezen. Het is in eerste instantie de taak van de overkoepelende instanties van de scholen dit nader te bekijken. We hebben ervoor gekozen de Vlor de opdracht te geven praktijkgericht onderzoek in te richten. Daarnaast stellen we vast dat de expertisenetwerken in het hoger onderwijs, die aan de associaties zijn verbonden, veel aandacht aan het vakdidactisch onderzoek besteden.

In het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) is de voorbije jaren het accent meer op beleidsgericht dan op praktijkgericht onderzoek gelegd. Het praktijkgericht onderzoek vormt een opdracht die een tweetal jaren geleden aan de Vlor is gegeven. We hebben de Vlor gevraagd de expertisenetwerken actief te betrekken bij de uitvoering van het onderzoek. Op basis van een verkenning heeft de Vlor voor de methodiek van de reviews gekozen. Er zijn internationaal al heel wat studies over bepaalde onderwijsmethodes verricht. In plaats van al die studies opnieuw uit te voeren, is het vaak zinnvoller de onderzoeken te bundelen en te analyseren wat al is gebeurd, wat werkt en wat niet werkt. De reacties uit het werkveld leren ons dat deze werkwijze met reviews van de Vlor positief wordt onthaald.

De thema's van de reviews, bijvoorbeeld de keuze voor vakdidactische onderwerpen, worden door de onderwijsactoren bepaald. Ze baseren zich hiervoor op de noden die ze in de concrete praktijk ervaren. De Vlor heeft in 2010 al drie reviews laten maken. De onderwerpen zijn de homogene of heterogene klassamenstelling, het professioneel leren en de professionele ontwikkeling van leraren en de conceptualisering van leiderschap en de determinanten van bovenschools leiderschap. Momenteel bereidt de Vlor reviews voor over de concretisering van talensensibilisering in de klas en inbedding in het talenbeleid van de school; het vakdidactisch onderzoek mens- en maatschappijvakken in basisonderwijs en secundair onderwijs, met bijzondere aandacht voor gebruik van digitale leeromgevingen; de didactiek van de onderzoekscompetenties, met bijzondere aandacht voor het gebruik van digitale leeromgevingen en de motivatie en leerbereidheid van leerlingen.

Ik deel de bekommernissen van de Vlor. De resultaten van de reviews moeten voldoende toegankelijk zijn voor de verschillende onderwijsactoren. De pedagogische begeleidingsdiensten moeten hierin een belangrijke rol vervullen.

De beheersovereenkomst met de steunpunten voorziet in een evaluatie van alle steunpunten. Die evaluatie loopt momenteel. De evaluatie wordt in opdracht van de minister van Wetenschapsbeleid uitgevoerd door een extern bureau, Idea Consult, en betreft het volledige steunpuntenprogramma en de werking van elk afzonderlijk steunpunt. De timing van de evaluatie houdt in dat eind april 2011 een rapport per steunpunt en een rapport voor het volledig programma wordt opgeleverd. Ik hoop dat de evaluatierapporten informatie bevatten die aanwijzen of we de werking van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen al dan niet moeten bijsturen.

Die informatie kan fungeren als input voor de omschrijving van het thema voor een nieuwe oproep. Hierop kan hetzelfde of een nieuw consortium worden geselecteerd en als steunpunt worden erkend. Aangezien de evaluatie nog loopt, lijkt het me nog te vroeg om uitspraken te doen over eventuele accenten in een nieuwe beheersovereenkomst.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: De minister heeft eerst uitgezocht wat evidence-based practices zijn. Ik heb in mijn vraagstelling aangegeven dat het me vooral om de wetenschappelijke toetsing van onderwijsmethodes op zich te doen is. Het gaat me niet om de uitwisseling van informatie of om de opbouw van expertise. Dat is uiteraard ook interessant. Het lijkt me echter nuttig om daarbuiten ook eens een foto te nemen van wat we nu doen. We moeten ons afvragen of dit alles tot het gewenste resultaat leidt. Dat is de inhoud van mijn vraag om uitleg.

De minister heeft ook naar nieuwe geneesmiddelen verwezen. Indien we een nieuwe methode zouden willen implementeren, zouden we eerst moeten nagaan of het een goede methode is. We zouden echter ook beginnen met de bestaande methodes, die nu al op ruime schaal verspreid zijn, te evalueren.

De minister zal moeten toegeven dat leerkrachten nu al vaak discussiëren over de vraag wat nu de beste methode is. Vaak gaan leerkrachten af op hun intuïtie en ervaring. Doordat er een gebrek is aan wetenschappelijke onderbouw is dat nog altijd het beste wat zij kunnen doen. Dat daar niet meer aandacht voor is, is misschien toch een gemiste kans. Hiermee zou bijvoorbeeld in lerarenopleidingen rekening kunnen worden gehouden. Het is wetenschappelijk bewezen dat er heel succesvolle methodes zijn.

U zegt dat we niet alle onderzoeken opnieuw moeten doen en dat we studies kunnen bundelen. Dat is correct. Maar ik heb vandaag al een aantal keren gevoeld dat u verwijst naar de verantwoordelijkheden van de onderwijsnetten. Dat is ten dele correct, maar het is uw taak om te sturen en om daarin visie te steken. U zei net zelf dat we eens moeten bekijken of die reviews van de Vlor voldoende leesbaar zijn. Dat is inderdaad de uitdaging. Dat mag niet op een wetenschappelijk 'high level'-niveau blijven, het moet vertaald worden naar de praktijk van de leerkrachten. Ik zeg niet dat leerkrachten dat niet kunnen, maar ik kan mij inbeelden dat het niet altijd even gemakkelijk is om zo'n studie te lezen.

De evaluatie van die steunpunten is natuurlijk positief, maar het zou nog beter zijn indien u zich ertoe zou engageren om daar een aandachtspunt van te maken, om meer te doen voor het onderzoek naar onderwijsmethodiek. We moeten dat inderdaad niet zelf doen, maar we moeten wel opdrachten geven om te onderzoeken hoe we dat beter kunnen organiseren en hoe we daar meer aandacht voor kunnen hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van de evaluatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs - 1583 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Uit cijfers van een nieuw onderzoek van het steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra en lokaal cultuurbeleid in Vlaanderen (Locus) en de Vereniging voor Cultuurcentra (VVC) blijkt dat de cultuurparticipatie in het onderwijs onder toenemende druk staat. Wij hebben dat al een aantal keren aangekaart, en het wordt hier opnieuw gestaafd. Het aantal kleuters dat in schoolverband een bezoek bracht aan een cultuurcentrum is sinds 2006 met 16,6 procent gedaald. Ook in het lager onderwijs wordt er minder aan cultuur gedaan. In 2009 was er voor het eerst een terugval van ongeveer 10 procent, in 2010 was er wel een licht herstel maar daalt het aantal leerlingen nog steeds.

Minister, u weet dat uw collega minister Schauvliege in de commissie Cultuur stelde dat zij die terugval wijt aan de gevolgen van de invoering van de maximumfactuur. Ook onderzoek wijst uit dat de oorzaak moet worden gezocht bij de invoering van de maximumfactuur. Een evaluatie van dat systeem was aangekondigd voor eind 2010. Minister, ik herinner mij nog zeer levendig hoe u zich hier weerde als een duivel in een wijwatervat om te zeggen dat er naar aanleiding van onze resolutie absoluut geen hoorzittingen hoefden te komen omdat de evaluatie er zou zijn voor eind 2010. De voorzitter heeft toen besloten dat we zouden wachten op die evaluatie. Ondertussen heb ik vernomen dat er een en ander is veranderd. Naar aanleiding van een vraag van mevrouw Vanderpoorten weten we meer. De evaluatie zou opgesplitst zijn in een kwantitatief en een kwalitatief onderzoek. Minister, u moest, om allerlei redenen, nog de opdracht geven voor het kwalitatieve onderzoek. U hebt aan de administratie gevraagd om na te denken over een nieuw voorstel voor dat kwalitatieve onderdeel.

U hebt gezegd dat de resultaten van het kwantitatieve onderzoek werden verwacht in januari 2011. Blijkbaar werd dit opnieuw door toedoen van een aantal bijkomende vragen opgeschoven. U engageerde zich om het rapport vrij te geven en te bespreken in de commissie. U stelde in februari dat het enkele weken in beslag zou nemen. Nu is het april en dus is die termijn stilaan verstreken.

Minister, ik hoop dus dat u ons al wat nieuwe informatie kunt verschaffen. Is het rapport over het kwantitatieve onderzoek met betrekking tot de maximumfactuur klaar? Kunt u dit bezorgen aan de commissieleden? Wanneer kunnen we de bespreking hierover plannen? Aansluitend hierop, wat is de aanpak die u voorstelt voor het kwalitatieve onderzoek in het kader van de evaluatie van de maximumfactuur?

Minister, ik wil nog heel even benadrukken dat die maximumfactuur elk jaar opnieuw een aandachtspunt en een struikelblok is voor heel wat scholen en ouders. Ik denk dat u daarvan overtuigd bent. De onderwijsactoren vragen met aandrang dat u daarover beslissingen zou nemen, dat u met andere woorden het systeem zou herzien, in welke zin dan ook. De meeste pijnpunten zijn blootgelegd. U kunt zich er niet van afmaken met twee zinnen. Dit is belangrijk. Minister, wij hopen dat u geen trucs blijft uithalen om de discussie daarover uit de weg te gaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, morgen is het 1 april. Dat betekent dat binnen vijf maanden het nieuwe schooljaar start. Wij hopen dat we tegen dan de evaluatie en de noodzakelijke bijsturing van het systeem van de maximumfactuur achter de rug zullen hebben, zodat de nieuwe regeling bij de start van het nieuwe schooljaar van kracht kan worden. Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw De Knop. Enkele maanden geleden was deze vraag voorbarig. U hebt toen de studie aangekondigd. Door uw vroegere uiteenzettingen

weten wij dat zij licht moest worden bijgestuurd. Wij vragen met aandrang om de resultaten te kennen en die zo spoedig mogelijk te kunnen bespreken.

De heer Boudewijn Bouckaert: In dezelfde lijn merk ik op dat in deze vraag om uitleg van mevrouw De Knop inhoudelijk niet veel nieuws staat. Wij weten allemaal dat de maximumfactuur een impact heeft op de culturele en sportieve participatie van de leerlingen. Wij weten allemaal dat de maximumfactuur moet worden herbekeken, gaande van ofwel afschaffing tot aanpassing van de bedragen. Minister, het gaat hier over de relatie tussen de regering en het parlement. Het parlement beschikt niet over de mogelijkheden om allerlei dure onderzoeken te doen. U hebt daarvoor de middelen. Het parlement wil niet in het ijle discussiëren. Het wil gebruik maken van die onderzoeken. Meten is weten. Maar als die onderzoeken altijd maar worden uitgesteld, zitten wij in een lastig parket. Langs de ene kant kunnen wij het debat niet voeren omdat wij niet beschikken over de onderzoeken, maar langs de andere kant wordt het onderzoek altijd maar uitgesteld. Zo kunnen wij het debat ten gronde niet voeren. Daarom steun ik de vraag van mevrouw De Knop voor 100 procent. We moeten eindelijk de kaarten op tafel krijgen: hoe zit het met dat kwalitatieve onderzoek in verband met de maximumfactuur?

Minister Pascal Smet: Wij hebben bijkomende vragen gesteld aan het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (SSS). Het SSS heeft ons laten weten dat het iets langer duurt dan wij hadden gehoopt doordat zij het moeten inplannen in hun al overvolle agenda. Ik herhaal nog maar eens dat ik van alle ministers het meeste studies en opvolgingen doe. Dat is voor iedereen een grote belasting. Dat betekent dat wij terugvallen op diensten, maar die diensten moeten dat allemaal gedaan krijgen. Wij willen dat serieus doen, en dat vergt enige tijd. Het steunpunt heeft ons laten weten dat het iets langer zal duren dan gepland. Zij kunnen dat niet sneller doen. Ze zullen personeel vrijmaken. We verwachten dus dat kwantitatieve onderzoek vóór het zomerreces. Geloof me vrij: hoe sneller ik dat kan vrijgeven, hoe liever ik dat zal doen. Ik denk immers dat een aantal mensen zich het best al oefenen in het inslikken van hun woorden, maar dat even terzijde.

Mijnheer Bouckaert, wat het kwalitatieve onderzoek betreft, wil ik erop wijzen dat wij dit onderzoek hebben gelanceerd. U kunt het de overheid niet kwalijk nemen dat er geen goede inschrijvingen zijn gekomen. Dat gaat onze macht te boven. Dat is wat men in het rechtsjargon dan overmacht noemt: we hebben dit gelanceerd, maar er zijn geen goede studies binnengekomen, zodat we genoodzaakt waren dit niet te gunnen. We zijn dus geconfronteerd met iets dat we zelf niet in de hand hadden, wat we jammer vinden.

Daarom hebben we aan de administratie de opdracht gegeven om dat kwalitatief onderzoek meer zelf in handen te nemen. Die doet dat nu: ze zal onderzoeksbureaus aanschrijven met de vraag om focusgroepen te organiseren met betrekking tot de maximumfactuur. De opdracht van het onderzoeksbureau zal erin bestaan de focusgroepen te organiseren en te ondervragen, de resultaten ervan te analyseren en daarover te rapporteren. Momenteel zal ik niet verder uitweiden over de criteria, omdat we anders de procedure van de overheidsopdrachten in het gedrang zouden brengen. Uiteraard zullen de focusgroepen representatief en zeer ruim zijn, en zullen alle betrokkenen aan het woord komen. Het is de bedoeling deze opdracht in het najaar te laten uitvoeren, zodat we tijdig de nodige conclusies kunnen uitvoeren, conform het regeerakkoord.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik ben helemaal niet tevreden met uw antwoord. Ik ben echt ontgoocheld. Ik begrijp het oprecht niet. Voor heel complexe problemen kunnen er heel dure onderzoeken worden gedaan, die erg veel maanden in beslag nemen. Ik heb alle begrip daarvoor.

Als u het mij echter vraagt, is dit echt niet zo moeilijk. Met alle respect – en ik ben noch een onderzoeker, noch een academicus –, maar een kwantitatief en een kwalitatief onderzoek kan

wel uw besluitvorming ondersteunen, maar focusgroepen? Van tal van onderwijsactoren, van ouders, scholen, directies, van alle mogelijke kanten hebben we gehoord dat het systeem niet functioneert.

Minister Pascal Smet: Dat klopt niet.

Mevrouw Irina De Knop: Dat klopt wél. Er zijn concrete voorstellen over wat u kunt doen om het systeem aan te passen. Zelfs al oordeelt u te willen wachten op een totaalonderzoek om die maximumfactuur in al haar aspecten te kunnen aanpassen, dan nog zou u een aantal maatregelen kunnen nemen om het huidige systeem minstens al te versoepelen of de nadelige gevolgen ervan weg te nemen. Dan denk ik met name aan het feit dat er in het kleuteronderwijs helemaal geen maximumfactuur is. Het komt er eigenlijk op neer dat men daar helemaal niet meer met die kindjes op stap mag gaan. Als u vindt dat dat goed is ...

Mij lijkt het heel erg duidelijk dat er daar een probleem is. Die 20 euro per schooljaar blijkt ook bijzonder problematisch. U zou bijvoorbeeld al kunnen beslissen ter zake te doen wat bestaat voor de niet-scherpe maximumfactuur en te voorzien in een bedrag voor de volledige schoolloopbaan van die kinderen. Dan kan de school minstens al per schooljaar bekijken wat ze doet. Maar neen, u weigert dat. U zegt te willen wachten, tot sint-juttemis.

De heer De Meyer heeft gevraagd dat er nu al, vóór het nieuwe schooljaar, maatregelen zouden worden genomen. Hij heeft zich daarmee aangesloten bij mijn vraag. Ik dank hem daar trouwens voor. Wij vroegen al maatregelen bij het begin van dit schooljaar. Nu wordt duidelijk dat er slechts – hopelijk – voor het zomerreces een resultaat zal zijn. Er kan dus nog maar een maatregel komen voor twee schooljaren verder.

Als dat de manier is waarop u een beleid wilt voeren, dan zult u niet veel hebben gedaan tegen het einde van deze legislatuur. Sorry dat dit misschien wat hard klinkt, maar dit is toch een relatief eenvoudig probleem en we slagen er niet in om zelfs dat probleem op korte termijn aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, ook vorige keer heb ik me gemengd in het debat, toen een van de leden hierover een vraag heeft gesteld. Minister, u kondigt aan dat er over het kwantitatieve onderdeel vóór het zomerreces een rapport zal worden verstrekt aan het parlement. Mag ik daaruit afleiden dat we dat hier ook nog vóór het reces zullen kunnen bespreken? Ik stel immers vast dat de timing telkens opschuift. Nu, dit is niet het enige rapport dat vertraging oploopt. Het is belangrijk dat we ook kunnen bekijken wat er mogelijk is met betrekking tot onze werkzaamheden. Indien we dat hier nog vóór het zomerreces ten gronde willen bespreken, dan is het wenselijk dat we dat dan ook tijdig inplannen.

Minister, u voorziet ook nog in een kwalitatief onderzoek. Hebt u de intentie de resultaten van het tweede onderzoek af te wachten voor u bijsturingen wilt doorvoeren? Of bent u bereid om op basis van het eerste rapport, waarvan we de inhoud natuurlijk nog niet kennen, al bijsturingen door te voeren?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw De Knop, ik ben het niet volledig met u eens. Misschien moet ik u teleurstellen op dat vlak. Mijn betoog was genuanceerder. Mijns inziens is het onwaar dat het systeem hoegenaamd niet werkt. Wel vinden we dat het systeem op dit moment, zoals het nu werkt, een te strak keurslijf is, dat hoe dan ook op basis van de evaluatie dringend moet worden bijgestuurd. Dat is de stelling van onze fractie. We zouden dat graag heel snel doen. Minister, als dit niet mogelijk is voor volgend schooljaar, dan moeten we consequent zijn. Dan moeten we durven te praten over de werkingsmiddelen, over de vraag hoe die voor volgend schooljaar of volgend kalenderjaar eventueel kunnen worden aangepast.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ik laat misschien een iets ander geluid horen vanuit de oppositie. Ik zou ook heel graag zeer snel het rapport willen inzien. Ondertussen heb ik immers zelf met een aantal directeurs gesproken, namelijk de directeurs van de vier verschillende scholen van mijn vier kinderen. Ik heb van hen vier verschillende geluiden gehoord over de maximumfactuur. De directeur van de kleuterschool van de kleinste stelt dat er geen probleem is met die maximumfactuur: die uitstappen kunnen wel nog plaatsvinden. Twee andere directeurs waren wat milder, terwijl een andere directeur niet akkoord ging met de maximumfactuur. Op den duur vraag ik me af wat ik er uiteindelijk nog van moet denken. Minister, daarom lijkt dat rapport me dringend en noodzakelijk voor onze werkzaamheden, zodat we eens een objectief beeld krijgen van wat er nu precies aan de hand is met die maximumfactuur.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik wil benadrukken dat ook ik met een aantal mensen heb gesproken en dat er inderdaad, zoals mevrouw Van Steenberge zegt, sprake is van heel diverse geluiden. Ik begrijp uiteraard heel goed dat de collega's het rapport willen kennen. Ik wil dat ook. Ik wil ook een objectivering. Ik vind echter ook dat, als er tijd nodig is om een degelijk onderzoek te verrichten, die tijd er moet zijn. Bij Open Vld beweert men dat dit dramatisch is, maar men vergeet wel erbij te vermelden dat er destijds bij de invoering van die maximumfactuur toch wel substantieel meer middelen aan die scholen zijn toegekend. Dan zou ik toch ook wel eens willen weten wat die scholen met die middelen doen en waar die geldstromen heen gaan. Ik zou dus net zo graag dat rapport hebben, maar ik begrijp ook het standpunt van de minister dat de administratie niet sneller dan snel kan zijn. Het is heel erg nodig dat we die onderzoeken afwachten, voor we hier voorbarige conclusies trekken en daar maatregelen aan koppelen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Iedereen zegt hier dat we die evaluatie nodig hebben voor we ook maar één standpunt kunnen innemen. Er wordt gesteld dat er directeurs zijn die dit of dat zeggen. Ik wijs erop dat er officiële standpunten zijn over die maximumfactuur, van officiële organen. Ik stel voor dat de leden die zouden lezen.

Ik denk aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), aan het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten (OVSG) en aan de werkgroep Kleuterscholen. Die laatste is hier geweest en was heel duidelijk en formeel. Ofwel moeten we aan al die mensen vertellen dat zij hier onzin hebben uitgebraamd, en moeten we luisteren naar de mening van de individuele directeur van onze individuele dorpsschool. Ik weet het niet hoor! (*Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge*)

Mijn directeur heeft daar ook een mening over, mevrouw Van Steenberge. Maar de officiële standpunten van de officiële organen zijn wat mij betreft duidelijk genoeg. Wij hebben nooit gezegd dat het systeem moet worden onderuitgehaald. Wij weten dat de scholen bijkomende middelen hebben gekregen. Wij hebben in ons voorstel van resolutie voorgesteld om die middelen dan ook maar te kleuren zodat ze juist worden besteed. Maar sommige zaken kunnen toch gewoon met gezond verstand worden beslist, minister? Als u daar eens gaat naar kijken, kunt u echt maatregelen nemen op korte termijn.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, vóór het zomerreces betekent 10 juli. Als er dan een ingrijpende wijziging zou komen in de regeling van de maximumfactuur, klopt dat al niet met de resolutie-De Meyer, die zegt dat veranderingen inzake reglementeringen op 1 mei aan de schooldirecties moeten zijn gemeld. Dat is geen wenselijke timing.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik deel volledig de mening van mevrouw De Knop, er zijn evidenties in de kwestie van de maximumfactuur die geen lange onderzoeken vragen. Een evidentie is dat er vaste kosten zijn die even groot zijn in het lager als in het kleuteronderwijs

zoals vervoer. Het verschil tussen de maximumfactuur van de lagere en de kleuterschool is niet houdbaar. Op dat punt zou u al beperkte maatregelen kunnen treffen.

Ik zeg niet dat u dat doet, maar als de regering zou talmen ... (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Ik zeg niet dat u dat doet! Maar als de regering zou talmen met onderzoeken, en tegen het parlement zou zeggen dat het beslissingen neemt zonder wetenschappelijke basis, dan moeten we eens overwegen of het parlement geen behoefte heeft aan eigen middelen voor onderzoek. Dat is een probleem in de verhouding tussen regering en parlement.

Minister Pascal Smet: We talmen niet met onderzoek. We hebben de pech dat er voor het kwantitatieve onderzoek geen goede kandidaten waren. Daar kunnen wij niet aan doen. Ik wil ook dat het kwantitatieve onderzoek voor het zomerreces wordt uitgevoerd. Zodra we dat in ons bezit hebben, zullen we het overmaken aan het parlement zodat het meteen kan worden besproken. Als we de resultaten van het kwantitatieve onderzoek hebben, moeten we bekijken wat we doen. In elk geval zullen we het kwalitatieve onderzoek laten uitvoeren. Dan zullen we de vraag stellen: moeten we voor aanpassingen al dan niet wachten op de resultaten van het kwalitatieve onderzoek. Dat zullen we beslissen als we de resultaten van het kwantitatieve onderzoek in ons bezit hebben. Dat lijkt mij de logica zelf.

Tot slot, ook in dit parlement heb ik al verschillende keren gezegd dat ik bereid ben om de maximumfactuur eventueel aan te passen, dus niet om het principe op te geven. De gretigheid van mevrouw De Knop om alles mee te doen betalen, vind ik wel opvallend. Los daarvan, wil ik wel nagaan of er al dan niet aanpassingen moeten gebeuren. Ik heb die mogelijkheid hier nooit uitgesloten. Die bereidheid is er gewoon. Laat ons dat echter op basis van alle cijfers doen. Als we de cijfers hebben, kunnen we beslissen of we, vooruitlopend op de kwalitatieve evaluatie, al maatregelen gaan nemen. Ik zal mijn uiterste best doen om dat hier voor de zomer al te kunnen bespreken. Ik talm niet. Ik loop niet weg. Ik wil dat hier bespreken.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ontwerpen of voorstellen van decreet moeten ingediend zijn in het parlement vóór 1 mei, maar niet goedgekeurd. In de scholen moet decreetgeving gekend zijn vóór de laatste week van juli.

De voorzitter: Halen we dat? Ik vrees van niet.

De heer Jos De Meyer: Ik wil er alleen op wijzen dat we ook nog kunnen werken met amendementen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lacunes in het aanbod van cultuurmanagementopleidingen - 1557 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Minister, de kunstensector heeft af te rekenen met heel wat nieuwe verschijnselen: hogere eisen van de overheid – terechte en onterechte –, beperktere middelen, nieuwe evoluties op het vlak van management en marketing, de internationalisering, de behoefte aan andere vormen van communicatie, een meer divers publiek, het groeiend aantal privé-initiatieven en een toegenomen concurrentie. De sector probeert daarop in te spelen, soms een beetje te weinig flexibel, maar het besef is op heel wat plaatsen wel doorgedrongen.

De concrete aanleiding voor deze vraag was de interne evaluatie van CultuurInvest die vorige week in de commissie Cultuur uitgebreid aan bod kwam. Uit de cijfers bleek vooral dat heel veel applicanten – mensen die een dossier indienen bij CultuurInvest – te classificeren zijn

onder de categorie ‘dromers’. In de kunstensector, begrijp me niet verkeerd, mag natuurlijk worden gedroomd, maar zonder centen kan een droom niet worden waargemaakt. Vaak ging het om goede concepten en ideeën, maar ook om een weinig doordacht dossier. Dat heeft te maken met het gebrek aan management- en marketingvaardigheden in de sector.

Het gebrek aan vooropleiding bij veel organisaties – ik wijt het daar toch in grote mate aan – leidt onvermijdelijk tot zwakke dossiers, gemiste kansen, inefficiënte inzet van de middelen en mensen, het moeilijk inspelen op een aangepast humanresourcesbeleid, problematisch werven van een sterk divers geworden publiek enzovoort.

Onze buurlanden hebben daar een iets structureler antwoord op, als ik goed ben ingelicht. Er bestaan volwaardige en specifieke opleidingen op bachelorniveau in cultuurmanagement. Vlaanderen hinkt ondertussen wat voort. Het aanbod blijft momenteel beperkt tot sectorale vormingssessies en seminars, bijvoorbeeld de initiatieven van het Kunstenloket en het Sociaal Fonds Podiumkunsten. Ofwel zijn er de veel verdergaande opleidingen die veel meer vragen dan de praktijkgerichte bachelor, namelijk het eenjarige postgraduaat aan de Hogeschool Gent of de tweejarige master cultuurmanagement aan de Universiteit Antwerpen. De leemte zit hem in een praktijkgerichte opleiding op bachelorniveau om zowel middenkaders van middelgrote kunstorganisaties als medewerkers van de zeer talrijke kleinere organisaties een adequate basisvorming te geven. Ik heb weet van een mogelijk ontluikend initiatief om een dergelijke opleiding te organiseren op de Lessius Hogeschool in Mechelen.

Ik ben dan ook geïnteresseerd om te weten wat de ministers van Cultuur en Onderwijs vinden van deze leemte in de opleidingen en wat ze daaraan gaan doen. Minister, erkent u de leemte in het onderwijsaanbod vooral wat betreft een praktijkgerichte bachelor voor kleine en middelgrote cultuurorganisaties? Ziet u een mogelijkheid om vanuit uw bevoegdheid dergelijke initiatieven te ondersteunen en daar ook projectmiddelen voor uit te trekken? Wat heeft overleg met uw collega, minister Schauvliege, opgeleverd? Wat zijn de perspectieven en mogelijkheden?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Gatz. Als de cultuursector vraagt naar professionalisering kunnen we dat best begrijpen en zeker ook steunen. Aan de andere kant, op de arbeidsmarkt is de nood aan technische, wetenschappelijke en wiskundige profielen hoog. Minister, bestaat er een prioriteitenlijst inzake opleidingen? Wat is de ranking inzake cultuur?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Tot op heden heb ik nog geen enkel signaal gekregen over de nood aan een praktijkgerichte bacheloropleiding cultuurmanagement voor kleine en middelgrote organisaties. De bestaande opleidingen van bachelor in het bedrijfsmanagement en bachelor in het office management zijn inhoudelijk voldoende brede opleidingen waarvan de afgestudeerden perfect kunnen worden ingezet voor het management van kleinere cultuurorganisaties. In het algemeen is het niet zinvol om voor elke specifieke behoefte op de arbeidsmarkt afzonderlijke opleidingen te organiseren. Specifieke competenties kunnen worden verworven via keuzevakken of via postgraduaatopleidingen.

Binnen het bestaande aanbod zijn er twee hogescholen die een afstudeerrichting aanbieden verwant aan cultuurmanagement binnen hun professionele bacheloropleiding in het bedrijfsmanagement. De afstudeerrichting Sport- en cultuurmanagement wordt georganiseerd aan de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende en Eventmanagement wordt aangeboden aan de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen. De Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen biedt de afstudeerrichting Event- en projectmanagement aan binnen de bachelor in het office management. De Provinciale Hogeschool Limburg organiseert een afstudeerrichting Muziekmanagement binnen de bacheloropleiding in de pop- en rockmuziek.

Sinds de Bolognahervorming ligt het opleidingsaanbod van hogescholen en universiteiten vast. Het initiatief voor het aanbieden van een nieuwe opleiding gaat niet uit van de overheid, maar van de hogeronderwijsinstelling zelf, volgens de geldende programmatieregels. Wat de professionele bacheloropleidingen betreft, zijn aanvragen voor nieuwe opleidingen meestal geïnspireerd door behoeften vanuit de arbeidsmarkt.

Aan de erkenning van een nieuwe opleiding zijn twee voorafgaande voorwaarden gekoppeld. Ten eerste moet de opleiding een macrodoelmatigheidstoets ondergaan waarin nagegaan wordt of de opleiding voldoende maatschappelijk relevant is. Deze toets wordt uitgevoerd door de onafhankelijke erkenningscommissie. Ten tweede gaat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) nauwgezet na of er voldoende redenen zijn om aan te nemen dat de opleiding van een hoge kwaliteit zal zijn.

Als het beroepenveld meent dat er nood is aan een bijkomende professionele bacheloropleiding cultuurmanagement, neemt zij hiervoor best contact op met één of meerdere hogescholen om een degelijk aanvraagdossier voor een nieuwe opleiding met een competentiegerichte profielbeschrijving van de opleiding op te stellen. Een nieuwe erkende opleiding wordt in het systeem voor de financiering van het hoger onderwijs geïntegreerd, binnen de financiële contouren zoals die vervat liggen in het decreet van 14 maart 2008. We hebben niet de gewoonte om extra middelen uit te trekken voor een specifieke opleiding. De financiering kan perfect in de globale financiering van het hoger onderwijs geïntegreerd worden.

Zoals aangegeven is het niet aan mij als minister van Onderwijs en ook niet aan de minister van Cultuur om een initiatief nemen om een nieuwe opleiding op te richten. Dat gebeurt vanuit het veld zelf, maar uiteraard, indien we een dossier zouden krijgen dat ondersteund is en waarin wordt gezegd dat er een vraag is, dan zullen we dat overmaken aan de hogescholen met de vraag om te kijken of ze daarin geïnteresseerd zijn. Het uiteindelijke initiatief ligt niet bij de overheid, maar bij de hogescholen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik begrijp de logica ervan. Ik koppel die informatie terug naar de sector. Ik kijk of daar voldoende kritische massa bestaat zodat de procedure die u op het einde van het antwoord hebt aangebracht, kan worden gevolgd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanwending van GOK-uren in de kleuterscholen om klassen te splitsen - 1608 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebruik van GOK-uren voor de splitsing van overvolle kleuterklassen - 1693 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, gezien het gevorderde uur, vat ik mijn vraag samen tot de essentie. Ik zie dat het aantal aanwezigen niet meer toeneemt.

De Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen stelt dat een pak scholen genoodzaakt zijn zorguren te gebruiken om overvolle klassen te splitsen. Deze middelen zijn hier weliswaar

niet voor bedoeld, maar de omstandigheden in de klassen dwingen hiertoe volgens de werkgroep.

Dit is dus opnieuw een noodkreet vanuit de kleuterscholen. Er zijn in het verleden al inspanningen gebeurd, minister, maar uit onze gesprekken met het werkveld blijkt toch wel dat de omkadering van de kleuterklasjes een van de allergrootste zorgen is. Onze fractie is vragende partij om daar effectief de nodige aandacht aan te besteden.

Minister, mijn vraag aan u is dubbel. Hoe evalueert u de situatie? Is deze noodkreet al of niet terecht? Is er mogelijk oneigenlijk gebruik van GOK-uren (Gelijke Onderwijskansen), of is het juist een heel bewuste keuze om deze GOK-uren te gebruiken om bijkomende splitsingen uit te voeren? In welke stappen voorziet u deze legislatuur om extra ondersteuning te geven aan de omkadering voor het kleuteronderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is gelijklopend aan die van de heer De Meyer. Ik heb ze gesteld naar aanleiding van gesprekken met directeurs. Misschien is dat voor sommige collega's niet zo belangrijk, maar ik vind het wel belangrijk om mijn oor eens te luisteren te leggen.

Een van de directeurs zei dat 1 februari voor hen een belangrijke dag is. Die dag is bepalend voor het aantal leerlingen in een school, en dus ook voor de financiën van die school. Ze hebben te horen gekregen dat er een evaluatie zou komen van de GOK-uren en dat er zou worden op toegekeken dat de GOK-uren niet meer zouden worden gebruikt buiten de GOK. Zij gebruiken hun GOK-uren ook voor het aanwerven van leerkrachten. Op basis van de telling van 1 februari weten ze over welke GOK-uren zij kunnen beschikken op 1 september en dus over welke middelen ze zullen beschikken om leerkrachten aan te werven. In de praktijk worden deze GOK-uren in veel gevallen immers niet gebruikt voor zorg aan GOK-leerlingen, maar voor het inzetten van extra leerkrachten. Zeker in de kleuterklassen worden de GOK-uren gebruikt om kleuterklassen te splitsen om overvolle kleuterklassen te vermijden. Dit is niet nieuw, want ook bij zijn evaluatie van het gebruik van de GOK-uren had het Rekenhof al gesteld dat de GOK-uren niet altijd gebruikt werden waarvoor ze moesten dienen.

Minister, u hebt reeds aangekondigd dat u erop zult toezien dat het oneigenlijk gebruik van de GOK-uren niet meer zal kunnen. Sindsdien ontstaat er bij verschillende schooldirecties ongerustheid en onzekerheid over het behoud van het aantal leerkrachten. De nodige omkadering via de reguliere financiering is er immers nog altijd niet en staat ook niet onmiddellijk op de agenda. De hervorming van het GOK-decreet is met een jaar uitgesteld naar 2012.

Minister, ik heb gelijkaardige vragen als collega De Meyer. Wanneer en hoe zult u nagaan of de GOK-uren door schooldirecties al dan niet gebruikt worden om de lacunes in de reguliere omkadering op te vangen? Als de GOK-uren niet mogen worden aangewend om overvolle klassen te splitsen, hoe zult u de schooldirecties dan tegemoetkomen in hun probleem van de overvolle kleuterklassen?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik sluit me graag aan bij deze vragen omdat ik denk dat de kleuterscholen zoeken naar creatieve oplossingen om met de overvolle kleuterklassen te kunnen omgaan. Het is ons niet alleen bekend dat de GOK-uren oneigenlijk besteed worden. Het is niet juist wat men doet, maar als men de GOK-uren gebruikt om de klassen te splitsen, ga je minder GOK-problemen hebben door het feit dat je met kleinere klassen zit. Elk nadeel heeft zijn voordeel.

Het is ons ook bekend dat een aantal kinderverzorgsters worden ingezet om een tekort aan kleuterleidsters op te vangen. De twee vraagstellers hebben bijzonder pertinente vragen

gesteld. De problematiek in de kleuterscholen is zeker niet onbekend en al een paar keer ter sprake gekomen. Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik deel uw bekommernis voor de allerkleinsten. We moeten een onderscheid maken tussen de GOK-lestijden en de puntenenveloppe voor het voeren van een zorgbeleid. De lestijden in het kader van het GOK-beleid, de GOK-lestijden, zijn aanvullende lestijden en worden toegekend aan de school. Ze kunnen vrij aangewend worden in alle vestigingsplaatsen en/of niveaus van de school. Vrije aanwending houdt ook in dat ze gebruikt kunnen worden om klassen te splitsen. Uiteraard moet de aanwending steeds passen in het kader van het voeren van een GOK-beleid. In de schooleigen visie moet duidelijk gemotiveerd worden waarom de lestijden precies in die vestigingsplaats en/of dat niveau worden aangewend en waarom voor een bepaalde manier van aanwenden gekozen wordt. Als de GOK-lestijden gebruikt worden om klassen te splitsen, stelt er zich dus niet noodzakelijkerwijs een probleem. Men moet het alleen motiveren in het kader van een GOK-beleid.

Bij de integratie van de GOK-lestijden in het nieuwe omkaderingssysteem, is het van belang erop toe te zien dat gelijke kansen een aandachtspunt blijven binnen elke school. De onderwijsinspectie zal op dit vlak een belangrijke rol behouden. Het zorgbeleid daarentegen zorgt voor de coördinatie van alle zorginitiatieven op het niveau van de school of scholengemeenschap, het ondersteunen van het handelen van het onderwijzend personeel, het begeleiden van leerlingen en het bevorderen van de kleuterparticipatie. De zorgpunten kunnen dus niet gebruikt worden om klassen te splitsen.

Ten slotte wil ik er nog even op wijzen dat de overheid geen maximumaantal leerlingen per klas vastlegt. Elke school ontvangt jaarlijks, op basis van het aantal ingeschreven leerlingen, een lestijdenpakket. Het aantal ambten onderwijzend personeel dat aan elke school wordt toegekend, is afhankelijk van de grootte van het lestijdenpakket. Hoe het lestijdenpakket over de verschillende leerlingengroepen wordt verdeeld, wordt vooraf in de verschillende overlegorganen besproken en behoort tot de autonomie van de school.

Op dit moment zijn we bezig met het uitwerken van een nieuw omkaderingssysteem voor het basisonderwijs. Hiertoe voeren we de nodige gesprekken met de representatieve vakorganisaties als het gemeenschapsonderwijs en de koepels van de inrichtende machten. Het is de bedoeling dat dit nieuwe omkaderingssysteem zal worden ingevoerd vanaf 1 september 2012, dus in het midden van deze legislatuur.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor uw genuanceerd antwoord en voor uw engagement voor de invoering op 1 september 2012.

Onderwijsbeleid voeren als er jaarlijks heel wat middelen bijkomen, is natuurlijk iets makkelijker. Op dat vlak hadden uw voorgangers het minder moeilijk. Dat is evident. Voor onze fractie – en ik begrijp dat dit voor de meeste andere fracties ook zo is – moet kleuteronderwijs en de omkadering ervan voor de allerkleinsten en de allermaksten een prioriteit zijn.

Minister Pascal Smet: Daar ben ik het absoluut mee eens.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik denk dat uw antwoord veel directies zal geruststellen. Zij zullen die zorguren kunnen gebruiken voor de splitsing van hun kleuterklassen. Ik heb daar alle begrip voor, maar in feite is het oneigenlijk gebruik van die zorguren niet eerlijk tegenover scholen die minder GOK-uren hebben dan andere scholen. Die uren worden namelijk niet gebruikt voor GOK zelf.

Ik weet dat u een nieuwe omkadering aan het uitwerken bent. Ik pleit voor een betere reguliere omkadering voor alle scholen. Een splitsing van kleuterklassen hangt niet altijd samen met GOK-leerlingen. Overvolle klassen zijn overvolle klassen. Ik zou graag hebben dat er een financiering komt tussen scholen die gelijklopend is, ongeacht GOK-uren, en dat de GOK-uren, zoals het Rekenhof gezegd heeft, gebruikt worden voor GOK-kenmerken. Of men daar nu voor of tegen is, dat zullen we nog bekijken als we weten hoe de reguliere omkadering er zal uitzien. Maar momenteel is het wel een oneigenlijk gebruik dat in het nadeel is van een aantal scholen.

Minister Pascal Smet: U weet dat we één onderwijzeres per achttien leerlingen geven. Dat is een gemiddelde.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ja, maar blijkbaar kunnen GOK-uren toch worden aangewend voor het aanwerven van extra leerkrachten, wat andere scholen niet kunnen doen. Minister, dat is een oneerlijk principe.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Het inzetten van kinderverzorgsters uit de kinderdagverblijven verbonden aan sommige scholen, zou ook een mogelijkheid kunnen zijn. Misschien kunt u daar een afspraak over maken met de minister van Welzijn. Die kinderverzorgsters zijn namelijk vrij tijdens bepaalde uren. Misschien kunnen zij dan worden ingeschakeld en zo de taak van een kleuterleidster verlichten.

We moeten rekening houden met de financiële middelen. Als we vanuit de Vlaamse Regering kunnen samenwerken en alle middelen die we ter beschikking hebben, efficiënter aanwenden, kan dat ten goede komen van de kleuterklas. Voor onze fractie is dat ook belangrijk. Bij sommige scholen zal dit niet kunnen, maar bij andere wel.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik vind dat u de discussie rond de GOK-middelen, de omkadering en de werkingsmiddelen samen zou moeten kunnen voeren. Het is absoluut verantwoord meer middelen of meer omkadering vrij te maken voor sommige kinderen. Maar moeten die dan ook altijd meer werkingsmiddelen krijgen? Dat is een andere vraag. Het zijn twee discussies die je moeilijk los van elkaar kunt voeren. Ik denk dat de tijd nu te kort is om daarop in te gaan. Minister, we gaan nog voorstellen krijgen van u en daar uitgebreid over kunnen discussiëren. Maar eigenlijk vind ik dat men werkingsmiddelen, omkaderen en GOK samen moet nemen in de discussie.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, heb ik goed begrepen dat u dat omkaderingssysteem operationeel wenst te maken tegen 1 september 2012?

Minister Pascal Smet: Ja, het moet in werking zijn vanaf 1 september 2012.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■